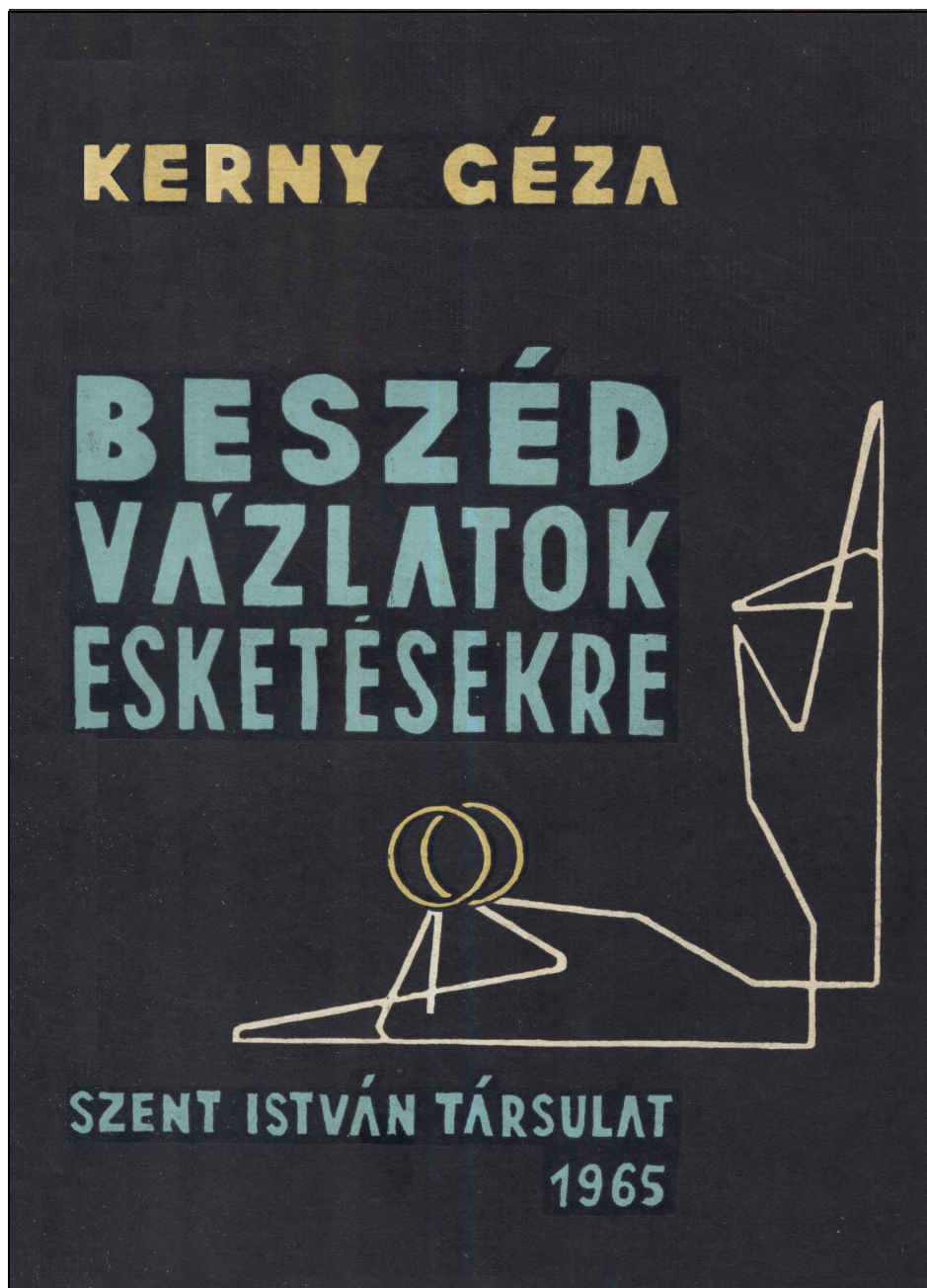

Kerny Géza

Beszédvázlatok esketésekre

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Kerny Géza
Beszédvázlatok esketésekre

Nihil obstat.
Dr. Stephanus Kosztolányi
censor archidioecesanus.

Nr. 293/1965.
Imprimatur
Strigonii, die 28. Januarii 1965
Dr. Arthurius Schwarz-Eggenhofer
administrator apostolicus

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1965-ben jelent meg a Szent István Társulat kiadásában Budapesten. Az elektronikus változat a Szent István Társulat engedélyével készült.

A könyvet Péter Júlia OFS vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Bevezetés	4
Beszédvázlatok esketésekre	5
1. beszédvázlat	5
2. beszédvázlat	5
3. beszédvázlat	6
4. beszédvázlat	7
5. beszédvázlat	7
6. beszédvázlat	8
7. beszédvázlat	9
8. beszédvázlat	10
9. beszédvázlat	10
10. beszédvázlat	11
11. beszédvázlat	11
12. beszédvázlat	12
13. beszédvázlat	13
14. beszédvázlat	14
15. beszédvázlat	15
16. beszédvázlat	16
17. beszédvázlat	16
18. beszédvázlat	17
19. beszédvázlat	18
20. beszédvázlat	19
21. beszédvázlat	20
22. beszédvázlat	21
23. beszédvázlat	21
24. beszédvázlat	22
25. beszédvázlat	23
26. beszédvázlat	24
27. beszédvázlat	25
28. beszédvázlat	26
29. beszédvázlat	27
30. beszédvázlat	27
Függelék.....	29
I. Beszédvázlat olyan házastársak ezüstmenyegzőjére, akiknek hűsége példaképpül állhat a fiatalok előtt	29
II. Beszédvázlat példát mutató házastársak aranymenyegzőjére	29

Bevezetés

A készület a beszédre esketések alkalmával nem egy oltártestvérünknek nehézséget okoz. Ez érthető is. Hiszen akárhány paptársunk gyakran esket, viszont a leglényegesebb közölnivalónkat mindegyiknek szeretnénk tudtul adni. Hogyan lehet ugyanazokat a nagy igazságokat némiképpen változatos formában előadnunk? Ennek a kérdésnek a megoldásában áll a nehézség. Talán sikerül egyik-másik oltártestvérünknek segítségére lennünk ezekkel a beszédvázlatokkal.

A vázlatok elkészítésében az a gondolat is vezetett, hogy ezek a beszédek ne csupán a házaspároknak szóljanak. A legtöbbször kisebb-nagyobb csoportok hallgatják végig ilyenkor az eskető papot. Ezért ez jó alkalom a krisztusi házasságézmény rövid bemutatására. Ha jól végezzük ezt a feladatunkat, akkor hallgatóink közül azok, akik ingadozók, gyengék, vagy kétségekkel van tele a lelkük a házasságra vonatkozó igazságokat illetően, megerősödhetnek. A szent üggyel szemben bizonyos közömbösség lenne ezek iránt a beszédek iránt megnyilvánuló természetes érdeklődés kiaknázásának elmulasztása.

Talán nem vetik majd azt a szemünkre, hogy ilyen módszerrel az a jegyespár, amelyet éppen esketünk, kevesebbet kap. Ők nem rövidülnek meg, hiszen a házasságról szól a beszédünk. Különbén is az esketést megelőzi a jegyesoktatás. Az utóbbin van alkalmunk velük külön megbeszélni a szükségéseket.

Azt hisszük, nem kell különösképpen hangsúlyoznunk, hogy ezek beszédvázlatok és nem kész beszédek. Kész beszédek elmondása a legtöbb esetben a szentbeszédek szuggesztív hatásának csökkenését eredményezné, valamint az áhítatnak kárára lehetne az eskető papban és a hallgatókban egyaránt. Aki felhasználja ezeket a gondolatokat, annak egyéni módon kell formába öntenie, és egyéni módon kell előadnia azokat. Ennek élő igehirdetésnek kell lennie. Az egyéni átdolgozás közben kell belekerülniök az egyes alkalmak sugallta kiegészítő részeknek. Karácsonykor, Szent Család ünnepén vagy pünkösdkor nem maradhatnak el az ünnepre vonatkozó utalások. Az illető pár életkörülményei a hiúság felkeltésének gondos kerülésével, tapintatos módon szintén felemlíthetők. Ha kora ifjúságuktól árvákat esketünk, akkor szinte az ajkunkra kívánkozik az a kijelentés, hogy ezekben a percekben árvaságtok megszűnt!

De a legfontosabb megjegyzésünk a kötelező szerénység szava. „Én ültettem, Apolló öntözte, de a növekedést Isten adta”¹ –, az apostolnak ezeket a szavait szem előtt tartjuk, és annak tudatában vagyunk, hogy ha jól végezzük szent feladatunkat, akkor is az Isten adja a kegyelmet a házaspároknak, és a kegyelmek közvetítő eszköze a szentség, amelyet kiszolgáltathatnak egymásnak. Számunkra viszont jóleső tudat lehet, hogy közreműködhetünk, és az esketés alkalmával beszédünkkel is mint ültetők részt vehetünk az eredmény előkészítésében, de „... a növekedést az Isten adta.”

De éppen ennek a közreműködésnek a jutalmaként, ha az eskető tudomására jut évek múltán, hogy Isten kegyelméből a jegyesoktatásnak és esketési beszédnek az eredménye sem maradt el, jelentkezhét odaadó, mások igazi boldogságát szolgáló munkája nyomán az eskető lelkében az az érzés, melyet úgy fejezhet ki, hogy nemes értelemben ifjú szívekben élek –, amennyiben ezt nem az önteltség sugallja, és tudatában van annak, hogy csak eszköz az Isten kezében, akkor a lelkiismeret megnyugtató szavának tarthatja. Ez serkentse őt újabb cselekedetekre felebarátai örök és földi boldogságának alázatos szolgálatában.

¹ 1Kor 3,6.

Beszédvázlatok esketésekre

1. beszédvázlat

Szent hitünk szerint felbonthatatlannak tartjuk a házasságot. Ami most történt, az egész életre köt össze benneteket. Ezek a szent pillanatok a legalkalmasabbak ama, hogy veletek és minden jelenlevővel megéreztessek a házasság felbonthatatlanságának igazságát. Merné-e valaki azt mondani az itt álló fiatal házasoknak, hogy szép ez a nap, de majd jöhet egy másik, amikor majd nem találtok már egymásban elég értéket, elégedetlenül és kiábrándultan hagyjátok majd el egymást. Az ő házasságuk tragikus kimenetelének pusztá lehetősége sem említhető meg előttük durva sértés és ünneprontás nélkül. Hát amit ki sem lehet ejtenünk ilyen szent pillanatokban megilletődött fiatal házások szent esküje után, azt számúzzuk még gondolatainkból is, mert Istennek az emberi lélekben visszhangzó örök törvénye tiltakozik ellene.

Az eskető katolikus pap nyugodtan nézhet a házások szemébe, mert egyet gondol az új életre induló fiatalokkal: ez a kötelék egész életre szól, ezt nem szakíthatja szét más, csak az Isten, amikor elszólítja valamelyik házasságot a földi életből. A katolikus Egyház megalapítása óta megingathatatlanul hirdeti ezt. Hirdette sokszor áldozatok árán.

Hirdette, mert őriznie kellett az isteni törvény sérthetlenségét az emberi ösztönök fékevesztett tobzódásával szemben. Ismétlem, ebben a pillanatban ezért nézhet nyugodtan a katolikus egyház papja a fiatal házások szemébe, mert nincs hátsó gondolata, mellyel kijátszhatónak tartaná az örök hűség ígérését, mert nem formaságot lát a szent frigy megkötésében, hanem magasztos és sérthetetlen életszövetség létrejövetelét.

Ezért jöjjön majd egy nap kerek negyed század elteltével, bűgjön ismét az orgona, vegyenek körül gyermekeitek, és szálljon hűséges frigyetekre a házasság felbonthatatlanságát hirdető katolikus egyház lelkipásztorának ezüstmenyegzős áldása. Majd jöjjön az a másik nap fél évszázad elteltével, és gyermekeitek, valamint unokáitok jelenlétében fogadjátok az egyház aranymenyegzős áldását, és azon túl is a sírig hűségesek legyetek. Ehhez kérjük ma a mindenható Isten természetfeletti segítségét. Ámen.

2. beszédvázlat

Változhatatlan hűségre tettetek esküt. Nagy feladatot ró ez rátok, hiszen az emberi életsors állandó változásokat hozó sodrában nem könnyű az állandóság fenntartása. Változnak a külső körülmények. A házásoknak sokszor több-kevesebb ideig távol kell élniük egymástól. Hetek, hónapok, olykor évek ékelődnek búcsújuk és viszontlátásuk közé. Ámde a szeretetnek mégis változatlan szilárdsággal kell élnie a szívükben. A haj őszi, a bőr ráncosodik, s a szeretetnek szilárdan össze kell tartania a házásokat. Az anyagi javakban károsodás érheti őket, sorsuk rövidebb-hosszabb ideig mostohábbá válhat, de ennek a változásnak nem szabad kiölnie a házások szívéből a szeretetet. A vonzalom belső heve is csökkenhet, a szerelem gyengülhet, de a szeretet nem.² Isteni parancs a felebarát szeretete, s a házastárs számára az első felebarát a házastársa.

² Vö. *Shakespeare*, Sonnets, CXVI. 2-4.:

Love is not love,
Which alters when it alternation finds
Or bends with the remover to remove.

Ezt a szeretetet csak növelnie kell majd annak a kapocsnak, amely minden egyes gyermeketek személyében még összébb fog benneteket.

Ezen a szereteten nem szabad rést ütnie nézeteltérésnek. Talán kissé komikusan hangzik annak a fiatalasszonynak kijelentése, aki a házasság megkötését követő néhány napos vidéki nászutazás után azzal köszöntött be az édesanyjához: „Anyuka, még nem veszekedtünk!” De annál találóbb és tanulságosabb volt a szintén ott jelenlevő férjének megjegyzése: „Csak egyezkedtünk.”

Szelíd és okos egyezkedéssel mindig fenn kell tartanotok a család alapját, a kölcsönös szeretetet. Ámen.

3. beszédvázlat

A házasság szentségének felvételével házastársak lettetek. De akik házastársakká válnak, azok ezzel egy másik fenséges hivatást is vállalnak: készülniük kell a szülői hivatás betöltésére, arra, hogy édesapa és édesanya válják belőlük.

Közismert, de nagyszerű szülői példára hivatkozom: Szent Mónika példájára. Dicséretére a Zsolozsmás könyv szavait használjuk: „Mónika Szent Ágostonnak kétszeresen anyja, mert a világ és az ég számára szülte őt...³ Tudjátok, a bűn milyen mélységéből emelte ki az anyja anyai jóságával és imájával Ágostont. Az egyház szent találékonysággal Szent Mónika szentmiséjének evangéliumrészletében, amely a naimi ifjúról szól, a következőket olvastatja: „... halottat hoztak ki, egy anyának egyetlen fiát... Mikor az Úr meglátta, megesett rajta a szíve és így szólt hozzá: »Ne sírj!« Aztán a koporsóhoz lépett, és megérintette. Akik vitték, megálltak. Ő így szólt: »Ifjú, mondom neked, kelj föl!« Erre a halott felült...⁴ Maga Szent Ágoston fűzött magyarázatot egyik beszédében ehhez az evangéliumrészhez: „Annak az ifjúnak feltámasztása miatt örült az özvegy édesanyja; az emberek lélekben való feltámasztása miatt örül mindennap az anyaszentegyház”⁵.

A naimi ifjúnak kétszeresen volt édesanyja az özvegy édesanyja. Először akkor lett az édesanyjává, amikor megszülte őt, másodszor akkor, amikor fájdalmas könnyeivel az Úrnál elérte fia feltámasztását. Szent Ágostonnak is kétszeresen volt az édesanyja Szent Mónika. Először megszülte őt a föld számára. Azután anyai könnyei és imái az Isten irgalmát leesdették, és Ágoston megszületett az ég számára.

Ti is vallásos életetekkel, egymás iránt fegyelmezett hűséggel készüljétek arra, hogy egykor gyermekeiteknek kétszeresen is szülői legyetek. Szülők, akiknek a gyermekek Isten után az életüket köszönhetik, és szülők, akiknek a krisztusi nevelés által Isten után az örök életüket köszönhetik.

Ary Scheffer remek festménye megörökítette Szent Mónika és Szent Ágoston beszélgetését az ostiai tengerparton. Előttük a végtelennek látszó tenger, de a lelkük még nagyobb távlatokat fogott át. Az örökkévaló élet gondolata élményszerűen fogta meg lelküket. Ez volt a beszédtemájuk. Az anyát csak néhány nap választotta el az örök élettől. Földi hivatását maradéktalanul betöltötte, hiszen fia, Ágoston bűnös életét lezárta, már egész szívvel-lélekkel Istennek adta magát. Az anya már búcsúzott ettől a földi élettől, amely olyan érdemszerzően telt el. Fia még csak indult a nem kevésbé érdemszerző, történelmi jelentőségű, szent életútra. A szülő számára már közel volt a jutalom. Ez után a beszélgetés után hamarosan elnyerte a szülők elnyerhető legnagyobb jutalmát, az örök élet boldogságát.

³ Breviarium Romanum, die 4. Maii, lectio IV. (A régebbi beosztás szerint.)

⁴ Lk 7,12-15.

⁵ Breviarium Romanum, die 4. Maii, lectio VII. (Szintén a régebbi beosztás szerint.)

Innen az oltártól szent életútra indultok. Istentől reméljük, hogy édesanyává és édesapává tesz majd benneteket. Már most készüljétek vallásos élettel a nagy hivatás betöltésére. Jó édesapák és jó édesanyák gyermekeiken keresztül rengeteg jót tehetnek. Legyen majd jutalmatok, ami Szent Mónikáé, a gyermekek hálája és az Isten boldog örök látása. Ámen.

4. beszédvázlat

A házasság szentségét felvettétek, s ezzel azt a kötelességet vállaltátok, hogy kézzel a kézben haladtok egész életeteken keresztül, és szeretitek, támogatjátok egymást egész életetek folyamán.

Szent Jeromos, az ősegyház életét jellemző számos eseménynek hű krónikása egyik munkájában fenséges jelenetet írt le. Az utolsó életbenlevő apostol, az Úr Jézus kedves tanítványa, Szent János már igen öreg volt. Még eltámogatták a keresztény istentisztelet helyére, de már nem tudott beszédet intézni a hívekhez. Csak annyit mondott minden alkalommal: „Fiaim, szeressétek egymást!” Hallgatói megunták az egyszerű figyelmeztetést, és megkérdezték: „Mester, miért mondd mindig ezt?” Ő pedig válaszolt. Válasza méltó volt a szeretet apostolához: „Azért, mert az Úr parancsa, és mert ha ez egyedül megvalósul, az már elég.”⁶

„Fiaim, szeressétek egymást, mert ez az Úr parancsa, és mert ha ez egyedül megvalósul, az már elég!” Hol lenne ez az apostoli szó helyénvalóbb, mint a házasság szentségének létrejöttét követő buzdításban? Ne értsétek félre, mintha csupán arra lenne szükség, hogy odaadóan, önzetlenül eltaláljátok egymás gondolatait, és megvalósítsátok azokat, hanem arról, hogy ahol megvan a szeretet, mint természetfeletti erény, az már hozza magával a többit is. Igazi természetfeletti emberszeretet ott van, ahol istenszeretet is van, és ahol istenszeretet van, ott a keresztény élethez szükséges valamennyi erény virágba borul, és gyümölcsöt hoz.

Ezért – ismétlem – szeressétek egymást. Ez az Úr Jézus parancsa, s ha ez egyedül megvalósul, az már elég.

Kézzel a kézben kell haladnotok egész életeteken keresztül, és a krisztusi szeretet erőt ad nektek arra, hogy az egyiktek keze még akkor is szorítsa a másik kezét, amikor az a másik kéz már hűl.

Ez az Úr Jézus parancsa. Ámen.

5. beszédvázlat

Ajkatokról elhangzott a szó, amely hűségre kötelez egész életetek tartamára. Az isteni kinyilatkoztatás az egész életre szóló hűség feltétlen kötelességét hirdeti. De ugyanerre jön rá az elfogulatlanul gondolkodó emberi elme is.

Petőfi Sándor 1847 őszén, néhány héttel esküvője után írta lelke legmélyéről fakadó költeményeinek egyikét, a „Szeptember végén” címűt. Életének ebben a boldog szakaszában a jövőre vetette tekintetét. A költő és egyúttal ifjú férj néhány szóban elénekelte a földi élet mulandóságának gyönyörű dalát: „Elhull a virág, eliramlik az élet...” S egyszer csak a házasság mély kapcsolatát megszünteti a földi élet befejezése. Hogy addig a hűségnek tartania kell, azt nem is teszi kérdésessé. De mi lesz azután? Az özvegy hitves megmarad-e még mindig hűségben? S ha az özvegy férjhez megy?

⁶ Ex Commentariis s. Hieronymi in epistolam ad Galatas, lib. 3., cap. 6.

*Ha eldobod egykor az özvegyi fátyolt,
Fejfámra sötét lobogóul akaszd,
Én feljövök érte a síri világból
Az éj közepén, s oda leviszem azt,
Letörlni véle könnyűimet érted,
Ki könnyeden elfeledéd hívedet,
S e szív sebeit bekötözni, ki téged
Még akkor is, ott is, örökre szeret!*

Természeti törvény a házasság felbonthatatlanságának törvénye. Az Isten az embernek képességet adott arra, hogy felismerje az ilyen törvényt. S a költő, aki szíve minden érzelmével igényelte a hűséget még a síron túl is, biztos, hogy lelkében hordta a meggyőződést a házások életszövetségének sírig felbonthatatlan voltáról.

A természeti törvény visszhangzott énekében.

Ezt a törvényt hirdette az Úr Jézus alkut nem ismerő szavakkal: „Amit tehát Isten egybekötött, ember szét ne válassza”.⁷

Igaz, az Isten nem várja el az özvegytől, hogy lemondjon az elhunyt hitves kedvéért vallásunk törvényeivel nem ellenkező új életszövetségről, azonban a költő örökszép sorai megéreztetik azt, hogy mennyire az emberi természet követelménye, következésképpen az emberi természet alkotójának, az Istennek törvénye az, amely a legmélyebb emberi közösségnek, a házások közösségének egész életre szóló hűséges megtartását kívánja meg. A természeti erkölcsi törvény és a kinyilatkoztatott törvény egyaránt erre kötelezi a házásokat.

Ez a törvény számotokra nem teher, hanem földi boldogságtok törvénye. S az örök élet hitével szívetekben és isteni törvények megtartásának szándékával lelketekben nem csupán a fiatal hitvesek földi boldogságának néztek elébe, hanem az örök boldogságnak is.

A házasság szentségét felvettétek, s ez a szentség a bűnbánat szentségének és az Oltáriszentségnek gyakori vételével elég természetfeletti erőt, kegyelmet biztosít nektek, hogy egész életetekben megfelelhessetek a hűség szent követelményének. Ámen.

6. beszédvázlat

A galileai Kána városában menyegző volt. Meghívták rá az Úr Jézust tanítványaival együtt.⁸ Az Úr Jézus ezen a menyegzőn csodát művelt. Ifjú házások, nem mond-e nektek sokat az a tény, hogy az Úr Jézus első csodáját egy ifjú pár javára művelte?

Ti is meghívtátok őt esküvőtökre. A házasságra előkészületül lelketekbe fogadtátok az Úr Jézust az Oltáriszentségben. Ő pedig nektek is megadta adományát, nagyobb, mint a kánai menyegző ízletes, jó borát. Lelketekre lehelte a természetfeletti erőt, az isteni segítséget ahhoz, hogy mindvégig meg tudjatok maradni egymás mellett, nem csupán egy fődél alatt, nem csupán fizikai közelségben, hanem a két lélek közelségében.

Akadott olyan, kinek már a múlt század első felében is rossz véleménye volt a házások erkölcsökről:

*Féleség-hűség járatlan út,
Rajta már csak az együgyű fut.*⁹

⁷ Mt 19,6.

⁸ Jn 2,2.

⁹ *Petőfi Sándor*: Mit szól a bölcs?

Mi sokkal több erkölcsi jót látunk az életben. Nem olyan járatlan út a hűség útja. Te is, ifjú férj – erősen reméljük –, ezen az úton jársz majd. Megőrzöd még titkos bűnöktől is magadat, ha senki nem tudná, ha hitvesed nem látná, akkor is. Lelkiismereted szavának engedelmeskedsz, se tetteiben, se sóvár tekintettel, se belső vágyódással hűtlen nem leszel.

Hozzád is fordulok, fiatalasszony. Egy másik költő szavait idézem:

*Kezedben a gyermeknek álmai,
Tündérvilága lelkes ifjúnak,
A férfi boldogsága; játszani
Ily drága kincsek nem adattanak.¹⁰*

Menyasszony voltál, s most már hitves lettél, és arra vagy hivatva, hogy anya légy. Kezedben lesznek majd a gyermek álmai, de nemcsak álmai, hanem nevelése, jelleme kialakításának nagy feladata, gyermeked földi jövője és előkészítése örök jövőjére. Kezedben ifjú férjednek tündérvilága, s később boldogsága. Ne engedd, hogy csalódás érje őt. Játsszani ily drága kincsek nem adattanak.

Az Isten kegyelme megvilágosítja értelmeteket, és megerősíti akaratotokat. Erőtök lesz ahhoz, hogy hűségben éljétek, s majd gyermekeiteket lelki és anyagi javakkal ellássátok. Ha ezt megteszitek, akkor gyermekeitek elmondják majd: „A mi édesanyánk és édesapánk meghívták az Úr Jézust menyegzőjűnkre, ott tartották őt, parancsai szerint neveltek bennünket. Legyen áldott az az atyai kéz, legyen áldott az az anyai szív haló porában is”. Áldanak majd benneteket gyermekeitek, de legfőképpen megáld benneteket az Isten. Ámen.

7. beszédvázlat

Még nem készítették arany jegygyűrűket, sem gépek, sem szorgalmas emberi kezek nem szöttek még menyasszonyi fátyolt, nem építettek még templomokat, ahol holtig hűséget esküdjenek a házasságra lépők, de már akkor is megvolt a legtermészetesebb és legősibb emberi közösség, a család. A szentírás legelső fejezetében olvassuk az első emberpárról: „Megáldotta őket az Isten, és mondta: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet...”¹¹

Az első házasság létrejötte óta ki tudná megmondani, hogy hányadik a tettek, de feladatként ugyanazt kaptátok, mint az első emberpár: szaporodjatok, sokasodjatok. Ezekben a percekben, amikor a házasságot megkötöttétek, a lelketek fogékony, az ünnepélyes pillanatok érzékennyé tesznek benneteket magas eszmények irányában.

Eszményként álljon előttek az áldozatos, a gyermekeket Isten akarata szerint elfogadó, népes család.

Te, fiatalasszony, bontakoztasd ki és ápdold magadban a nemes anyai érzelmeket. A léleknek finom szálaival ragaszkodj a családi tűzhelyhez, s majdan azokhoz a kis tehetetlen, de kedves csöppségekhez, akiket az Isten majd – reméljük – neked ad.

S te, fiatal férj, már most lovagias tisztelettel tekints hitvesedre, hiszen az ő hivatása, hogy egykor reménységünk szerint népes családot anyja legyen, őrizd meg a hűséget hozzá, hiszen akkor nézhetsz majd teljes nyugalommal gyermekeid szemébe, ha az édesanyjukhoz a hűséget híven megőrizted.

Ha így tesztek, akkor rólatok is elmondhatjuk majd azt, amit a szentírás feljegyzett az első hitvesekről a földön: „Megáldotta őket az Isten ...” Ámen.

¹⁰ Vörösmarty Mihály.

¹¹ Ter 1,28.

8. beszédvázlat

A házasság az újszövetség hét szentségének egyike, vagyis egy olyan hatékony, látható jel, amely a szentséghez járulók lelkébe titokzatos, láthatatlan, természetfeletti világosságot és erőt áraszt a segítő kegyelmekben, és még kedvesebbé teszi őket az Isten előtt a megszentelő kegyelem növelésével. Ezekben az isteni ajándékokban részesültetek, és az elég segítséget jelent nektek ahhoz, hogy eleget tegyetek a házasság kötelességeinek a gyermek felnevelését és a hűséges szeretetet illetően. Ha megmaradtok a kegyelem állapotában, őszinte istenszeretettel, amikor egymás jellemét még tökéletesebbé tehetitek. A házasság számotokra a lelki tökéletesedés iskolája lehet.

Jegyeseoktatás folyt az egyik plébánián. A jegyesek nagyon őszinték voltak, és mivel a jegyeseoktatást végző lelkipásztor régóta, mint gyermeket ismerte a vőlegényt, ezért sor kerülhetett egyébként nehezen szóba hozható kérdésre is: nincs-e benne valami szenvedély, amely a házasság megkötése után árthat majd az új családnak? A felelet őszinte volt: „Bizony volt bennem szenvedély, de amióta a menyasszonyomat ismerem, azóta leküzdöttem magamban azt”.

Ez csak egy példa, de sok ilyen van. Amikor valaki nagyon szeret, akkor áldozatokat is hoz azért, akit szeret. Egy-egy jóságos figyelmeztetés arról az ajakról, amely neki olyan kedves, biztató tekintet abból a szemből, amelyből feléje a szeretet árad, nagyobb hatást válthat ki, mint bárki más részéről jövő buzdítás.

A házastárs hat a házastársra.

Hiba mindenkiben van, azért legyetek egymás jó nevelői. Hangozzék el rövid, de a házastárs számára kedves felszólítás az imádság elvégzésére, a szentmiseáldozaton részvételre, a szentségekhez járulásra vagy más, Isten előtt érdemszerző, nemes cselekedetekre. Mindkettőtöknek szeme a keresztény tökéletesség irányába tekintsen, s nem csupán egymást, hanem ha majd Isten megadja, gyermekeiteket is szavaitokkal, de még inkább magával ragadó jó példátokkal e felé a cél felé segítsétek. Otthonotok így a keresztény tökéletesség iskolája lesz. Benne a család tagjai örökké tartó boldogságára készülnek elő. Ámen.

9. beszédvázlat

Mi a jó házasság titka? Elárulhatjuk ezt a titkot, mert ez nem lehet titok a hívő ember előtt: a szentségek között összefüggés áll fenn, és azok házassága borul a családi erények leggazdagabb virágzásába, akik a leggyakrabban járulnak a legfelségesebb szentséghez, az Oltáriszentséghez. Szent Ágoston az Oltáriszentséget „vinculum caritatis”-nak, a szeretet kötelékének nevezte. Ennek a szentségnek hatalmas ereje van. A mi Urunk jelenléte természetfeletti erővel tartja össze ezeket a megszentelt lelkű házasságokat.

A szeretetnek ez a köteléke úgy összefűzi őket, hogy akik egy asztaltól, az Úr asztaláról vették magukhoz az élet kenyerét, azok egyetértésben lépnek hajlékukba. Lehet az az otthon igénytelen a berendezést illetően, talán nincsenek benne értékes bútorok vagy képek, mégis gazdag és fényes otthon az lelki értékekben. Az egyetértés, a kölcsönös megbecsülés, a mértéktartás, az igazságosság, a hűség hajléka az.

Lehet, hogy a családi asztal nem roskadozik naponta ünnepi lakomák dús fogásai alatt, de van egy másik asztal, ahonnan lelki táplálékot vesznek magukhoz. Ezeket a hitveseket nem kell féltünk. Nekik maguknak sem kell egymásra féltékenyeknek lenniük. Nem külső ellenőrzés, nem a féltékeny házastársak szenvedélyes kitérői, hanem az érzékeny lelkiismeret biztosítja a család alapját, örökdió hűségük felett.

Az Úr oltára előtt kötöttétek meg házasságotokat. Ez elé az oltár elé jöttetek tiszta lélekkel, gyakorta az Úr Jézus befogadására. Íme a jó házasság titka nem titok előttetek. Módotok van

ennek a legszentebb eszköznek igénybevételére, s a szeretet köteléke egész életre összetart benneteket. Ámen.

10. beszédvázlat

Aquinói Szent Tamás a házasság természetes oldalának leglényegesebb vonását ragadja meg, és azzal okolja meg a házasság felbonthatatlanságát: a fenj és a felesége között a legmélyebb barátság áll fenn. Ez a barátság távolról sem csupán az érzéki szerelemre támaszkodik, hanem az élet- és sorsközösségen alapszik. Ennek a mély együvértartozásnak jele az is, hogy – miként a szentírás kifejezi – „... emiatt hagyja el az ember az atyját s az anyját, s ragaszkodik feleségéhez ..”¹² Az emberi szív az anyjához nincs olyan közel, mint amilyen közel van a házastársához.

Lehet-e felbontani azt a kapcsolatot, amely anya és gyermeke között fennáll? Megteszi a hálátlan gyermek vétkével, hogy súlyosan megbántja szüleit, semmibe veszi a szülőhöz fűződő köteleket, nem teljesíti a hála köteleességét, de ezzel még nem bontotta fel azt a szétszakíthatatlan kapcsolatot, amely rá köteleességeket ró akkor is, ha azokból semmit nem teljesít. Ha hátat fordít is végképpen az anyjának, akkor is az anyja öröklött vonásait hordja az arcán, s akkor is az a szív dobog a keblében, amelyet az anyja vére és teje táplált.

Ha tehát felbonthatatlan a viszony a szülők és a gyermekeik között, mennyivel inkább az a még mélyebb, a legmélyebb emberi kapcsolat a házasság között?

A legmélyebb barátságnak nevezzük tehát a házasság kapcsolatát, és ha ez istenszereteten alapszik, akkor elmondhatjuk róla Szalézi Szent Ferenc szavaival, amelyet ő az igazi, istenszereteten alapuló barátságról írt, hogy „... az mindenekfölött kiváló lesz, mert Istentől származik, mert Istenhez vezet, mert Isten a köteléke, s mert örökké megmarad Istenben”.¹³ A házasság szentségét vették fel. Ennek a szentségnek felvétele következtében házasság kapcsolatokat az Istentől származik. Ha egymást támogató, a keresztény köteleességeket teljesítő házastársak lesznek, akkor ez a házasság az Istenhez vezet. Egész életetekre felbonthatatlan ez a mélységes barátság, ennek az Isten a köteléke. S bár az örökkévalóságban nincs családi tűzhely, valamint nincs férfi és nő szerelme, mégis, ami a házastársak kapcsolatában a legmélyebb gyökér volt, a magasztos és mély barátság, az az üdvözült házastársak között Istenben megmarad örökké. Ámen.

11. beszédvázlat

Most, amikor megkötöttétek a házasságtokat, úgy érezhetjük magunkat, mintha csak templomszentelésen vettünk volna részt. Imánk szálljon a magasba, hogy otthonotok a keresztény erényeknek, főként a hitnek, a reménynek és a szeretetnek szentélye legyen.

Töltse el lelketeket a hit. Aki meghódol a kinyilatkoztató Isten tekintélye előtt, az elfogadja megmásíthatatlan isteni törvénynek azt, amit az Úr Jézus szavaival így fejezünk ki: „Amit Isten egybekötött, ember szét ne válassa.”¹⁴

Az visszaborzad Isten törvényének megsértésétől. Az Istentől eltaszítottság állapotának tartja az elváltaknak Isten áldását nélkülöző közösségét. Ragaszkodik a hitvestárshoz, akivel az Úr oltára előtt esküdtött örök hűséget.

Töltse el lelketeket a remény. Reméljétek az örök boldogságot. Szent vallásunk nem vesz el semmit a fiatal házasság földi boldogságából, csak felemeli, még szebbé teszi azt, s

¹² Ter 2,24 és *Aquinói Szent Tamás*: *Summa contra Gentiles*, lib. 3., cap. 123.

¹³ *Szalézi Szent Ferenc*: *Filotea*, III. rész, 19. fej.

¹⁴ Mt 19,6.

ugyanakkor törekvéseiket arra a kimondhatatlan, felsőbbrendű boldogságra irányítja, amely az Istent szerető lelkekre vár egykor. Ti is gondoljatok arra, hogy házaseletetek örömei, még a mézeshetek földi boldogsága is, a teljes, az elveszithetetlen, a nem hetekig vagy akár fél évszázadig tartó, hanem örök boldogságnak csupán halvány előképe. S ez a remény adjon lendületet nektek a kemény családi kötelességek teljesítésében, a gyermekek elfogadásában Istentől és a hűség próbáknak megállásában.

Mindenekfelett uralkodjék lelketeken a tettekben megnyilvánuló istenszeretet. Ezek a tettek főként a házastárs áldozatos szeretetében jussanak kifejezésre. Ismerünk olyan házasembereket, akik nagyon udvariasak családjukon kívülállókkal szemben, de az otthonukban olyanok, hogy csak panaszt hallunk róluk övéiktől. Mi úgy gondoljuk most, hogy ti soha nem lesztek ilyenek. De nemcsak annyiban áll majd a szeretet, hogy nem bántjátok meg egymást. Sokkal többet tesztek. Az imént fogtatok kezét ünnepélyesen az oltár előtt. Az a kéz, amelyet megfogtatok, a házastárs keze lesz a legelső és legfőbb támaszotok, segítségtek életutatokon.

Ha egy család széthull, és megkérdezzük az egyik vagy a másik féltől, miért nem gondolták meg idejében, a házasság megkötése előtt, miért mentek bele ebbe a házasságba, amelyből bűnös módon menekülnek, akkor a válasz sokszor úgy hangzik, hogy lakva ismeri meg a házastárs a házastársát. Utalnak a kellemetlen meglepetésekre. A házastárs mindig újabb és újabb kilengéseivel elrontotta közös életüket.

Ti is lakva ismeritek meg egymást, de ez a megismerés nem a kellemetlen meglepetések csalódásait eredményezi majd. Ezek egészen másféle meglepetések lesznek. Ha betegség jön, jön majd a meglepetés is: milyen odaadó az élettárs! Minden nap hozzon újabb meglepetéseket, a gyengédség újabb megnyilvánulásait. Két élet összhangba kerül. Egész életetek felemelő harmóniába olvad, amint újból és újból új oldalról ismeritek meg egymást. Ezek a meglepetések mindig újabb örömök forrásai lesznek a földön, s egyben, mivel érdemszerző cselekedetek Isten előtt, örömök forrásait nyitják meg majd számotokra az égben. Ámen.

12. beszédvázlat

A fiatal házások előtt áll az ígéretes jövő. Ezért érthető, hogy sokszor álmodoznak. De megvalósulnak-e majd az álmaik? Vannak olyanok, akik az éjszaka álmainak jelentést tulajdonítanak olyan értelemben, mintha azok a jövőt árulnák el.

Költő fiának is ezt mondja az anyja, amit a fiú meg is énekelt:

Mondád, anyám, hogy álmainkat

Éjente festi égi kéz:

Az álom ablak, melyen által

Lelkünk szeme jövőbe néz.¹⁵

Azonban tudjuk, hogy az alvók álma nem ablak a jövő felé, de vajon az ébrenlét álmai nem valósulnak-e meg, hiszen azokat már ellenőrizhetjük és irányíthatjuk, hogy ne szakadjanak el a valóság talajától? Igen, az ilyen álmok tartalmazhatnak jövőben megvalósuló elemeket, ha nem hagyjuk figyelmen kívül ezekben az álmokban lehetőségeink határait.

Fiatal házások, ha nem is lettetek volna a kegyelem állapotában, akkor a bűnbánat szentségének méltó felvételével a megszentelő kegyelem állapotába kerülnétek. Az embernek

¹⁵ Petőfi Sándor: Jövendölés.

ez a felemelése az isteni természetben való részesezés magaslatára az Istennek legnagyobb műve.¹⁶ Szent Ágoston azt írta: ez Istennek nagyobb műve, mint a teremtés, mert azzal eget és földet alkotott, de ég és föld elmúlnak, viszont akik megőrzik a kegyelem állapotát mindvégig, azok üdvössége soha véget nem ér.¹⁷ A megigazult ember lelke a Szentháromság lakóhelye. Azonban az Isten fenséges kísérettel jön lakóhelyére. Magával hozza többek között csíraszerűen a négy sarkalatos erényt, hogy azokat erénygyakorlatokkal a keresztény lélek kifejlessze magában. S ha a házasok ezeket az erényeket gyakorolják, akkor elképzelhetitek az életüket.

Az okosság természetfeletti erényével a célok eléréséhez a legalkalmasabb eszközöket választják, és a célokat alárendelik a végső célnak, az Isten megdicsőítésének és örök színelátásának. Az ilyen házasok nem zavarják meg keserű kifakadásokkal kicsiségek miatt a szóbanforgó értékeknél sokkal nagyobb jót, az élettársak együttes harmóniáját. Az igazság erényének gyakorlásában a házaspárok egymásnak is megadják azt, ami a házastársnak jár. Egyik sem keres előnyt a másik rovására. Megosztják igazságosan az anyagiakat. Megosztják a terheket. Nem iparkodnak kisajátítani a gyermekek szeretetét házastársuk hátrányára. A mértékletesség erényével a házaspárok felülkerekednek érzékiségükön, főként legyőzik a legszarnokibb szenvedélyt, a fajfenntartás ösztönéből kitörő lángoló indulatok szenvedélyét. Milyen megbecsülhetetlen érték ez a házastársi hűség megőrzése szempontjából. A negyedik sarkalatos erény a lelki erősség. A házasok ennek vértetében elviselik a családi élettel vele járó fáradtságot.

Elgondolhatjátok, milyen lesz házasságtok, ha lelketekben megőrzitek a kegyelem állapotát, s a bennetek lakozó Isten kegyelmével megvalósítjátok a házasok szent kötelességeit. Az ilyen családi otthonokból nyugodt, kiegyensúlyozott emberek indulnak kötelességeik teljesítésére. Hivatásuknak hiánytalanul eleget tudnak tenni, hiszen nem elkeseredett veszekedések, gyötrelmes jelenetek színhelyéről, hanem igazi, nyugodt családi fészkekből indulnak feladataik végzésére.

„Anyám, az álmok nem hazudnak...”¹⁸ –, dalolta a költő. Mi az ilyen reális, ébrenlétben szövődő álmokról, jobban mondva tervezgetésekről mondjuk: ezek nem hazudnak, hiszen a legnagyobb erő, az Isten ereje segíti a megvalósuláshoz ezeket.

Álljon lelki szemetek előtt egy karácsonyest jelenete. Nagyobb gyermekek, kedves serdülő fiúk és leányok állnak a karácsonyfa körül. Áhítattal, hittel éneklük a karácsonyi éneket: „Az Ige megtestesült Názáretben, kit Mária szűzen szült Betlehemben ...” De ott látjuk lelki szemünkkel a házaspárokat is, akiket ezek a kedves teremtések „édesanyám”-nak és „édesapám”-nak neveznek. Az édesanyában a te vonásaidat fedezzük fel, ifjú feleség, az édesapában pedig a te vonásaidat, fiatal férj.

Kérjük az Úr Jézust, és tegyetek meg ti is mindent, hogy amit most lelki szemünkkel láttunk, az egykor megvalósuljon. Áldozatos életeteknek legyenek ilyen földi jutalmak, s legyen jutalmatok egyszer az örök boldogság. Ámen.

13. beszédvázlat

Felétek árad ezekben a pillanatokban mindazoknak a szeretete, akik számára ti kedvesek vagytok. Ilyenek a szülők, testvérek, rokonok, kedves ismerősök, ők most valamennyien imádkozzanak, s az imádság erejének, hatékonyságának szilárd hitével kérik az Istent, hogy árássa a fiatal házasok értelmére hitünk világosságát, és acélozza akarataikat a nagy

¹⁶ Aquinói Szent Tamás: Summa Theologica, I–II. qu. 113. a. 9.

¹⁷ Így adjuk vissza Szent Ágoston gondolatát: „... praedestinatorum autem salus et iustificatio permanebit”. A fordítás szó szerint részletes és a beszédbbe nehezen beleilleszthető magyarázatot tett volna szükségessé.

¹⁸ Petőfi Sándor: Jövendölés.

feladatok elvégzésére, ami a keresztény házások előtt áll, hogy legyenek jó hitvesek, s egykor jó szülők.

Én magam is ugyanerre kérem a Mindenhatót. Legyetek jó hitvesek és jó szülők. Hűségtek legyen olyan szilárd, hogy amikor már ez a kéz, amely összekötötte a ti kezeteket, porlad, ti akkor is és egész életetekben azzal a szeretettel tartsátok egymás kezét, mint ezekben a szent pillanatokban tettétek.

Hogyan sikerül a házasság? Olvashatunk tudományos pszichológiai megállapításokat arról, hogy milyen típusok összetalálkozásából születik a szerencsés házasság. Én valami mást mondok. Ha házasságot köt két olyan jegyes, aki kialakította már lelkében az Úr Jézus képét, karakterüket az ő karakterének mintájára formálták, akkor jellemükből házasságuk jövőjére következtethetünk. A jó házasságnak ennél jobb előjele el sem képzelhető. Hiszen még akkor is, ha csak az egyik hitves viseli ezt a Krisztus-hasonlatosságot, hányszor az az egy egyedül meg tudja menteni a házasságot a széthullástól; egymaga felemeli az esendő házastársat, és egymaga hősiessé tesz a gyermeknevelés kötelességeinek.

Azonban ha mindkettő ilyen lelki magaslatig emelkedett, akkor abban a házasságban megvalósul az élettársak legteljesebb önátadása. Ez az önátadás felőleli életük egész tartamát addig az időpontig, amikor az élet Ura elszólítja az egyik házastársat a földi életből. Ez a tapasztalat tanúsága. S ugyancsak a tapasztalat tanúsága szerint a világra jövő gyermekek erkölcsi fejlődésük számára nem találhatnának kedvezőbb légkört, mint az ilyen családban, nem találhatnának jobb nevelőkre, mint az ilyen édesanyában és az ilyen édesapában, akik már az Isten kegyelméből önneveléssel felvértezték magukat, s át tudják adni lelki fegyelmüket az utódoknak.

„Az Úr Jézus Krisztust öltöttek magatokra...”¹⁹ –, és házasságtok sikerült. Ámen.

14. beszédvázlat

A házasság szentségének kiszámíthatatlanok a hatásai a természetes és a természetfeletti rendben. Sokszor kihat a távoli jövőre is egy-egy házasság. Amikor Michelangelo anyja és apja házasodtak, álmodtok-e a jelenlevők a nagy művész festményeinek gazdag színeiről, szobrainak élethű vonásairól vagy építészeti terveinek páratlan értékéről? Biztos vagyok benne, hogy nem is sejtette akkor senki, hogy ennek a házasságnak milyen gyümölcse lesz, s annak folyományaként a művészi alkotások milyen pompája marad majd a távol jövő számára. Marconi szüleinek esküvőjén sem tudhatták még, hogy világjelentőségű felfedező születik majd ebből a frigyből.

De vegyünk még felemelőbb példákat. Sejtette-e az eskető pap vagy a rokonság Szent X. Pius pápa szüleinek esküvőjén, hogy az isteni kegyelemnek milyen kiválasztottja lesz ennek a házasságnak gyümölcse? És mit mondjunk Lisieux-i Szent Teréz szüleinek esküvőjéről? Annak a szent cselekménynek a szülők szent gyermekén keresztül milyen jövőbe ható ereje volt, és van ma is, sőt lesz a távoli jövőben is? Hány lélekre hat és milyen mélyen Lisieux-i Szent Teréz példája és közbenjárása által?

Ne folytassuk a példákat. Mindenki egyetérthet abban, hogy egy-egy házasságnak kiszámíthatatlanul gazdag gyümölcse lehet. De tegyük hozzá, az hogy milyen gazdag lelki hatása lesz a közel, vagy esetleg a távol jövőben is ennek a szentségnek, az az Isten kegyelme után maguktól a házasfelektől függ. Ha elegendő jó édesanya és elegendő jó édesapa akad, akkor az erkölcsi tavasz köszönt az emberiségre. Valóban igaz, hogy akik a bölcsöket ringatják, azok a világot kormányozzák.

¹⁹ Róm 13,14.

Istentől reméljük, hogy majd ti is ringatjátok a bölcsőket, és lelkesít majd benneteket a szülői hivatás teljesítésének titokzatosan felséges hatása. Nem arról van szó, és a hívő ember számára nem is az a leglényegesebb, hogy házasságtok gyümölcsei világhírű zsenik lesznek-e. Előttünk sokkal lényegesebb, hogy a gyermekekben kialakuljon Jézus Krisztus képe. Ehhez az eredményhez járuljon hozzá a szülő minden lehető eszközzel, és így készítse elő őket a földi és örök életre.

Nem kell lángeszű utódokról álmodoznotok, hiszen ilyenek csak ritkán születnek, és ez nem is tőletek függ. De már most úgy készüljétek a szülői hivatás betöltésére, és majd úgy tegyetek annak eleget, hogy lebegjen előttetek a nagy cél: mikor már ti rég elköltöztetek ebből a földi életből, gyermekeitek még akkor is imádkozzák azokat az imákat, amelyeket tőletek tanultak, és szeressék teljes szívből az Istent. Ámen.

15. beszédvázlat

Decrescendo –, ezt az olasz szót olvassuk a kották bizonyos helyein, és az előadóművész ennek az előírásnak úgy felel meg, hogy hangszerének erős megszólaltatása után fokozatosan csökkenti a hangerősséget. Ha húros hangszeren játszik, akkor a húrok lassan mind csendesebb hangot hallatnak.

Decrescendo –, ez a szó áll azokon a kottákon, amelyek szerint megszólaltatja az emberi szív húrjait a szerelem. Nem felesleges ezt most előttetek hangsúlyoznunk, akiknek szívében a szerelem dallamai még a legerősebb hangon zengenek. Ezek majd feltartóztathatatlanul csendesednek.

Ti azonban életreszóló, tartós kapcsolatot akartok, s nem nyugodtok bele annak tudatába, hogy a benneteket összekapcsoló kötelék folyton lazuljon, gyengüljön, amint a szerelem ereje alábbhagy.

Crescendo –, ezt az olasz szót olvassuk a kották más helyein, és amikor az előadóművész ezeket a részeket játssza, akkor a csendes hangok ereje nő, és fokozatosan átmegy a legteljesebb hangerősségbe.

Van-e olyan hitveseket összefűző lelki kötelék, amely állandóan erősödhet? Van. Szent hitünk tanítása, hogy a megszentelő kegyelem és az istenszeretet a megigazult emberben minden üdvös cselekedete nyomán növekszik. Amint növekszik a szeretet, a lélek tisztul a gyarlóságoktól. Ez a szeretet, amely mindenekfelett az Istenre irányul, kiterjed a felebarátokra is, s köztük elsősorban a házastársakra. Az istenszeretet növekedésével növekszik a szeretet a házastárs iránt is.

Ez a szeretet crescendója.

Felhívással fordulok most hozzátok is, rokonok és ismerősök. Ne hagyjátok magukra a fiatal házásokat. Nem csupán arra kérlek benneteket, hogy ne hangozzék el ajkatokról egyetlen olyan szó sem, amely alkalmas lenne a fiatal házásokban az egymás iránt fennálló szeretet és bizalom csökkentésére, hanem arra is, hogy valamennyien adjatok a fiatal párnak nászajándékot. De ezen nem az ötvösművészet valamiféle remekét értem, hanem annál sokkal értékesebbet. Tegyetek meg mindent, hogy a legjobb légkör alakuljon ki az új hitvesek környezetében, olyan, amely kedvez komoly életfelfogásuk elmélyülésének, alkalmas arra, hogy növekedjék istenszeretetük. Ezzel járuljatok hozzá, hogy megmaradjanak ennek az új keresztény családnak szilárd alapjai. Ez legyen a ti nászajándéktok.

Bennetek pedig fiatal házások a természetfeletti szeretet csak növekedjék. A szeretet crescendójával, gyarapodásával ériétek el a szeretet teljességét. Ámen.

16. beszédvázlat

Az anyaszentegyház a hét szentség majdnem mindegyikével kapcsolatban elmondja a legszentebb imádságot, a Miatyánkot. A házassággal kapcsolatban ti is elmondtátok az imént, éspedig életetekben először mondtátok el úgy, mint férj és feleség. Az Úr Jézustól tanultuk ezt az imát. Ő mondta tanítványainak: „Ti tehát így imádkozzatok: Mi Atyánk...”²⁰ Ti is az ő tanítványai vagytok, ifjú házások. Ez a világ legegységesebb imádsága, a ti imátok is.

Mit kértek benne? „Szenteltessék meg a te neved”. Amikor ezt hajlékban kiejtitek, azt kérjétek ezekkel a szavakkal, hogy az Isten imáadásának, szeretetének otthona legyen lakhelyetek. Nem egyszerűen egy lakás, amely véd a hidegtől, a hőségtől és óvja családokat külön kis világát, nem, legyen az sokkal több, az istenszeretet kis kápolnája.

„Jöjjön el a te országod. Legyen meg a te akaratod, miképpen mennyiben, azonképpen itt a földön is” –, kéritek tovább. Az Isten tervei az emberi lelkek javára valósuljanak meg minél teljesebb módon Krisztus híveinek nagy családjában és különösképpen a ti kis családokban. Legyen meg az Isten akarata családokban a gyermekek számát illetően is. Ez komoly áldozatokat jelenthet, de az Isten akaratáról van szó.

„Add meg nekünk mindennapi kenyerünket”. Akik ezt bizalommal kérik, azok mernek olyan számban gyermekeket elfogadni az Istentől, amilyenben az Isten adni akarja. Hisznek a Gondviselő jóságában, és meg is kapják a szükségéseket.

Ha minden este felhangzik a családi otthonban a Miatyánk, akkor abban a következő kérdés is: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”. S ha a házások ezt szívből mondják minden este, akkor nem lesz elsimítatlan nézeteltérés, a nap nem nyugszik le anélkül, hogy még az emlékét is ne vinné el az ilyesminek. A csendes este mindig a legteljesebb összhangban találja a hitvestársak szívét.

„És ne vígy minket a kísértésbe”. Ennek a kérésnek kimondásakor gondolni kell a házások olyan kísértéseire, amelyek az ő otthonuk nyugalma veszélyeztetnék. Ne legyen olyan szépséges leány vagy fiatalasszony, aki a férj legőszintébb, még gondolataiban is uralkodó hűségét megingathatná. Ne akadhasson olyan jómódú, jó állású férfi sem ezen a kerek világon, aki a feleség szívéhez a legcsekélyebb mértékben hozzáférhetne.

„De szabadíts meg a gonosztól”. Ezzel a kéréssel azért esedeztetek, hogy az Isten szabadítson meg benneteket minden lelki és testi bajtól; se bűn, se szenvedés súlya alatt elkeseredés soha erőt ne vegyen rajtatok.

Egy kérésem lenne hozzátok. Ma estétől minden este mondjátok el közösen, fennhangon a legszentebb imánkat, a Miatyánkot, és aki a mennyekben van hallgassa meg minden kérésteket. Ámen.

17. beszédvázlat

Isteni törvény követeli meg a házasság felbonthatatlanságát. Az Isten ezt a törvényt az emberi lélek mélyére írta, ennek érvényességére mindenki rájöhet, ha a családdal kapcsolatban az emberi életben egy kissé elfogulatlanul elgondolkodik.

A házasság felbonthatatlanságát, s ezzel az egész életre szóló hűséget megköveteli a férfi lelki fegyelme. Csak az olyan férj érdemli meg igazán a férfi nevet, aki tud uralkodni vágyain, hitvesének támasza, az erős jellem példáját nyújtja gyermekeinek, és ilyen módon a család méltó feje. A bűnalkalmak nem sodorják őt vétkes kalandokba. Épülhet rá egy család lelki és anyagi jóléte.

²⁰ Mt 6,9-13.

A nő méltósága ugyancsak a házasság felbonthatatlanságát, a holtig hűséget követeli meg. Mihelyt cserélik a feleséget, a nő megbecsülése lesüllyed. Ha vesztit vonzóerejéből, nincs többé megbecsülés számára. Odaadta ifjúsága ragyogását, s azután azt kell éreznie, hogy nincs többé szükség rá. Ez a bánásmód nem illik ahhoz az elgondoláshoz, amellyel a Teremtő a férfi áldozatos élettársának és a gyermekek anyjának szánta a nőt.

A házasság felbonthatatlanságát, a legteljesebb házasi hűséget megköveteli a gyermekek java. Sokszor nagyon nehézé válik a gyermekek nevelése lelki fegyelemre, ha az anyjukat vagy az atyjukat korán elragadja a halál. De ha a családból kiszakad az anya vagy az atya, akkor is ugyanilyen kedvezőtlen helyzet áll elő a gyermekek számára. Él mindkét szülőjük, és ők mégis félárván nevelkednek fel. Kérdezzétek meg a fiatalok bűnözők statisztikájának szakembereit, hogy többségükben milyen családokból kerülnek ki a fiatalok bűnözők. Kérdezzétek meg a nevelőket, hogy többségükben milyen családokból jönnek a nehezen nevelhető gyermekek. A felelet majd mindkét esetben a házasság felbonthatatlanságának szent törvénye mellett szól.

Fiatal férj, hiszem, hogy a kegyelem eszközeivel élsz, és erőd lesz majd ahhoz, hogy erős akarattal, önlegyőzéssel megmaradj mindvégig hitvesed támaszaként, és egykor gyermekeid jó atyja leszel. Megérdemled mindig a férfi nevet.

Fiatal feleség, hiszem, hogy hitvesi hűségeddel és anyai kötelességteljesítéssel mindig méltó leszel az Isten elgondolásához, és tiszteletet parancsolsz nemes, nőies magatartással személynél iránt.

Sokszor felhangzik esküvők alkalmával templomainkban egy-egy nagy zeneszerző dallamára az „Ave Maria” –, az Üdvözlégy. Ez a gyönyörű imádság a Szent Szűz méltóságát magasztalja, és átérteti azt a másikat, ha nem is ilyen szédítően kimagasló, de hívő ember szemében mégis nagy méltóságot, amelyet minden vallásos, urához hűséges hitves és jó anya képvisel.

Mi is a Szent Szűz közbenjárása által kérjük a Mindenhatót, árássa rátok kegyelmeinek bőségét, hogy így, az Isten segítségével, te ifjú feleség, rászolgálj a megbecsülésre, személyedben magasra emelkedjék a női méltóság, és te, ifjú férj, a fegyelmezett családfő példaképe légy. Ez szolgálja egykor majd gyermekeitek javát. Ámen.

18. beszédvázlat

Az Isten saját képmására teremtette az embert. Az Istennek, a végtelenül tökéletes lénynek nincs anyagban visszatükröződő képmása. Ezért nem lehet márványban vagy a vásznon színekben Isten képmását megalkotnunk. De az Isten képmása az emberi lélek.

Számodra most már, ifjú feleség, a hozzád legközelebb eső, szívedhez legközelebb álló Isten képmása fiatal férjed lelke, számodra, fiatal férj, a hozzád legközelebb álló Isten képmása hitvesed lelke. S mindkét képmás annál hívebben fejezi ki az eredeti vonásait, minél nemesebb, minél több erkölcsi értéket hord magában.

Néhány költői sorral, Byron szavaival buzdítalak téged, ifjú feleség:

*Nő az élet első tápforrása;
Nő tanít az első dadogásra;
Nő töröl az arcáról legtöbb könnyet;
Nő virraszt halálos ágyad mellett.*

Ezek a feladatok várnak rád. Megnyílnak előtted az anyai hivatás hatalmas távlatai. Új emberi életeket táplálsz majd első tápforrásként. De ennél sokkal többet is teszel. Te tanítasz majd többeket az első dadogásra, az első szavakra, Jézus szent nevére és azután sok-sok jóra.

Anyai szívvel, szeretettel vallásos jellemes fiúkat, tiszta lelkű leányokat nevelsz. Ez a te hivatásod.

Azután majd arcról könnyet törölsz. Te enyhíted majd urad fájdalmát az életközdelemben. S megvalósul az egész életre szóló hűség: te virrasztasz majd női szíved minden melegével élettársad utolsó éjszakáján. Ennek a nemes hivatásnak a betöltésében az Isten képmását tedd magadban mindig tökéletesebbé.

Neked is megvan, ifjú férj, a saját hivatásod, a családtyának hivatása. Te annak betöltésével tökéletesíted magadban az Isten képmását.

Hivatástoknak csak kezdete ifjú együttlétetek. Hivatástok, hogy majd közösen neveljétek gyermekeiteket, egész életeteken keresztül megbecsüljétek egymásban az Isten képmását, és az élet alkonyán is egymás támaszai legyetek. S hivatásotok, hogy miután egész életeteken keresztül szent vallásunk gyakorlásával dolgoztatok magatokban Isten képmásán, meglássátok majd az eredetit, eljussatok arra a boldogságra, amely emberi szóval kimondhatatlan magasztosságával a legszebb házásélet boldogságát is határtalanul meghaladja. Ámen.

19. beszédvázlat

A lelkiismeret gyakorlati ítélet egy-egy cselekedet erkölcsiségéről. Új kötelességek háramlanak rátok a házasság megkötésének következtében. Ahhoz, hogy Isten előtt tiszta lélekkel állhassatok, szükséges, hogy lelkiismeretetek szavát a házáséletre vonatkozóan is kövessétek.

Legyen a lelkiismeret szava helyes. Ha sokan könnyen is veszik a gyermek életének megtartására vonatkozó súlyos kötelességet, a ti lelkiismeretetek megvesztegethetetlenül követelje meg azt. A házastárs sokszor nincs jelen. A lelkiismeretetek követelje meg a hűséget akkor is, ha esetleg sokáig távol kell lennetek egymástól. A házastárs nem lát bele gondolataitokba, fantáziátok képeit nem szemlélheti, titkos vágyaitokat nem ismerheti. Ha hallgattok a helyes lelkiismeret szavára, akkor a belső világban is fennmarad az erkölcsi rend. A gondolatokban, a képzeletvilágban, a vágyakban is megvalósul a házassági hűség. Van-e a kölcsönös odaadó szeretetnek, van-e az igazi házassági hűségnek ennél felségesebb megvalósulása?

Ha nem is általános, de már szokásba hozták az esküvő egész lefolyásának megörökítését a magnetofon segítségével. A magnetofon szalagjára felveszik az orgona és az ének hangját, az eskető buzdításait, de a szalag hűségesen megőrzi a jegyesek kijelentéseit is, amelyeket akkor mondanak, amikor nyilatkoznak, hogy házastársul választják jegyesüket. Megőrzi az eskü szavait is. Azután elmúlnak hónapok, elmúlnak évek, és lejátszák ismét az egész szertartást otthonukban. Felelevenedik az esküvő hangulata, s az eskü később visszhangzó szavai mint szemrehányás vagy figyelmeztetés, vagy a hűségeseiknek mint megnyugtató szólanak meg ismét.

Jó, ha valakinek ilyen eszköze van az emlékek felidézésére. De mi most nem a hangszalagra, hanem a lelketekbe vessük bele a házassági kötelességeit a jövőben a gyermekek iránt, valamint a jelenben és a jövőben egyaránt fennálló kötelességeket egymás iránt. Azt hiszem, ezeknek a szent perceknek megindultságában lelketek elég lágy ahhoz, hogy mélyen belevésődjenek ezek a kötelességek. S majd amikor arra szükség lesz, szólaljon meg a lelkiismeret szava, az a szent, belső hang, és ti Isten iránt engedelmes lélekkel családotok javára hallgassatok rá. Az evangélium magyarul örömhírt jelent. Örömhír egy eljegyzésnek vagy egy esküvőnek híre is. De Isten evangéliuma a legnagyobb örömhír. Nem csupán parancsokat hirdet elöttetek a házassági kötelességeit illetően, hanem megadja a diadalmas erőt is a kegyelem ahhoz, hogy lelkiismeretetek parancsait végre is hajtsátok, nehézségeiteken győzelmesen felülkerekedjétek, földi és örök célokat elérjétek. Ámen.

20. beszédvázlat

(Ez a beszédvázlat olyan jegyesek esketése alkalmával használható fel, akik eljegyzésük előtt és után példásan vallásos élettel készültek a házasságra.)

A kereszténység megjelenését a világban mindenki által észrevehető, áldásos eredmények kísérték. Ezek között az egyik legjelentősebb az a hatás, amellyel Krisztus egyháza mindjárt fellépésével egy időben a házasság intézményét magas erkölcsi színvonalra emelte. Ha nem számítjuk az ószövetségi kinyilatkoztatás hívei közül a buzgóbb lelkek házasságát, akkor a kereszténységen kívül álló kultúrnépek között aligha találhatjuk meg a házasságnak olyan páratlanul tiszta, magasrendű megvalósulását, mint az Úr Jézus igazi hívei között. Ezek az igazi keresztény házások életük példájával az evangélium apostolaivá lettek, a kereszténység hatalmas erkölcsi erejét meggyőzően bizonyították.

Erre a példaadásra nem csupán régen volt szükség, hanem minden korban, ma is szükség van rá. Ámde az igazi keresztény házassághoz igazi keresztény lelkek kellenek. Azokból a híveinkből lesznek jó házastársak, akik tiszta, fegyelmezett, vallásos élettel készülnek a házások kötelességeinek teljesítésére. Az a katolikus ifjú készült fel helyes módon a házasság szentségének felvételére, aki a bűnbánat szentségének és az Oltáriszentségnek kegyelmeivel és fegyelmező erejével felvértezte magát, és így testben és lélekben tisztán lép az esküvői oltár elé. És az a hajadon nézhet a legtöbb reménnyel a házasság elébe, aki tisztaságával megőrizte személyének üde frissességét, akinek külső megjelölésében is legfőbb dísz a hamvas ártatlanság, és aki a szentségek erejével szilárd erkölcsi alapot szerzett magának. Az ő jegyességük ideje is szent. Gyengéd szeretetük egymás iránt nem csap át heves és az idealizmust hervasztó testi szenvedélybe, jegyességük nem bűnalkalmat teremt, hanem mindig újabb és újabb önlegyőzés által a legszentebb készület idejévé válik. Nem csupán arra jó, hogy még egyszer utoljára komolyan meggondolják a visszavonhatatlan szót, megfontolják, megkössék-e a felbonthatatlan köteléket, hanem arra is, mint azt Szent Ágoston olyan finom pszichológiai megfigyeléssel megjegyezte; „... nehogy a férj kevésre becsülje a feleségét, akire mint jegyesnek nem kellett várakoznia”²¹

Ti példát adtok a házasság jó előkészítésére. Az egyháznak öröm, ha ilyen vallásos lelkületű hajadon és ifjú talál egymásra a házasságban, mint amilyenek ti vagytok, mert emberi számítás szerint biztosra vehető az ilyen házasság fennmaradása és egykor majd a gyermekek igazi katolikus nevelése.

Ha sokan nem hiszik, hogy az igazi házasság hűség megvalósítható eszmény, ti jó példátokkal mutassátok meg a kételkedőknek, hogy igenis megvalósítható, és mutassátok meg az utat is, hogy hogyan valósítható meg.

Biztosak vagyunk benne, hogy ti ezentúl is az Úr Jézus tanításának az útján haladtok. A ti otthonotok a benne hajlékra találó szeretettel, egyetértéssel példaképpé válik. Miként a kivilágított nagy város a feléje közeledő utasnak az est beállta után a felette emelkedő fényburával messziről jelzi jelenlétét, a ti családi tűzhelyetek másoknak is világít majd, felragyogtatja Krisztus egyházának erkölcsi erejét, és számotokra, valamint egykor gyermekeitek számára az édes otthon minden örömét nyújtja. Ámen.

²¹ Ide iktatjuk az eredeti szöveget. Ezzel akarjuk ellensúlyozni fordításunk letompított voltát: „... ne vilem habeat maritus datam, quam non suspiraverit sponsus dilatam”.

21. beszédvázlat

(Ez a beszédvázlat is példás keresztény életet élő jegyesek esketése alkalmával használható fel.)

Az Úr Jézus így búcsúzott mennybemenetele előtt apostolaitól: „... tanúságot tesztek majd rólam ...”²² Ez nektek is szól fiatal házasok. Kettesben, de a későbbi években, Istentől reméljük, új családtagokkal többen is tanúskodtok majd az Úr Jézus mellett, a mi szent hitünk hatékonysága mellett, mivel a ti családotok élete nagy hozománnyal indul. Mindketten a legnagyobb kincssel jöttök a közös otthonba, az istenszeretet kincsével.

Nem lehet csak szép szavakkal erős emberi ösztönöket megzabolázni és ezáltal, a vallás fegyelmező erejének igénybevétele nélkül előkészíteni a jegyeseket a házasság megkövetelte erkölcsi erőfeszítések meghozatalára. De még azt is hozzá kell tennünk, hogy a jó házassághoz nem elegendő olyan, vallásosnak aligha nevezhető lelkület sem, amely kimerülne Isten létezésének elfogadásában. Nem elég Istennek, mint teremtőnek létezését elfogadniuk az élettársaknak, hanem előtte mint törvényhozójuk és bírójuk előtt is meg kell hajolniuk.

Van egy szomorúnak látszó tétel hitünk tanai között. A hittudósok egyhangúan azt tartják, hogy kegyelem nélkül az ember nem tudja megtartani huzamos ideig az összes erkölcsi törvényeket; ide tartoznak a családi élet alapjait képező erkölcsi törvények is. Azt mondtam szomorúnak látszó tétel, mert gyengeségünkre mutat. De egészen máshogy látjuk helyzetünket, ha számba vesszük azt, hogy az Isten bőven árasztja a kegyelmet. Bár igaz, hogy nem csupán a szentségekben adja, és nem csupán az imával hozzá fordulóknak juttatja, hanem szélesebb körben árasztja a természetfeletti segítséget, mégis a kegyelem Isten rendelte eszközei a szentségek és az imádság. Ha pedig meggondoljuk, hogy az ember milyen gyenge önmagában a kegyelem támogatása nélkül, és milyen könnyen szegi meg azokat a szent, isteni törvényeket, amelyek meg nem tartása esetében összeomlik a keresztény családi élet, akkor be kell látnunk, hogy mennyire nélkülözhetetlen a szentségek felvétele és az imádság.

Jól tudjátok, hogy addig a családi élet nem futhat zátonyra egyetlen katolikus családban sem, amíg a hitvesek havonta, mély áhítattal elvégzik a szentgyónásukat és szentáldozásukat.

Ha festeni tudnék, mint a keresztény Apelles, boldog Fra Angelico, akkor a festményeimhez ugyancsak felemelő tárgyat találnék az imádkozó és szentségekhez járuló családban. Az egyik kép a családot ima közben ábrázolná. A családtagok a feszület előtt áhítatot sugárzó tekintettel, összetett kézzel végzik közös imájukat. A másik képen áldozást látnánk. Az áldoztató rács egy részét elfoglalnák a térdepelő családtagok: az édesapa, az édesanya és a gyermekek. Éppen a családfőn van az áldozás sora. Jézus Krisztussal egyesül, és a többiek áhítattal várják, hogy másodpercek múlva rájuk is sor kerüljön.

Ezek a képek, amelyek most lelkünk szemei előtt megjelentek, a ti jövőtöket ábrázolják. Életetek, amely eddig lefolyt, ígéret arra vonatkozóan, hogy képzeletünknek ezekből a képeiből valóság lesz. Erősen bízom benne, hogy megtartjátok mély hiteteket, használjátok a kegyelem eszközeit, és így bőven részesültök majd ezentúl is az Isten természetfeletti segítségével, meg tudjátok majd tartani Isten szent törvényeit, és családi életetekkel is az Úr Jézus mellett tesztek tanúságot. Ámen.

²² ApCsel 1,8.

22. beszédvázlat

Amikor bevonulnak a fiatal jegyesek a templomba, velük mintha a tavasz illata áramlanék szét a szent falak között. Már sokszor teremtettek ehhez hasonló tavaszi hangulatot az egyház látható feje, a Szentatya elé járuló fiatal házások, akik házasságuk megkötése után még a Szentatyanak, Krisztus földi helytartójának áldásában is részesülni akartak. Egy ilyen alkalommal, amikor boldogemlékü XII. Pius pápa beszélt a fiatalokhoz, gyönyörű szavakat mondott arról a természetfeletti szeretetről, amely az Istenből árad felénk. A következőket mondotta: „Ti tudjátok, hogy a világon sem a fiatal anya szeretete, sem a fiatal házások kölcsönös gyöngédsége még távolról sem közelítheti meg azt a végtelen szeretetet és gyöngédséget, amellyel az Isten valamennyi lelket és egyenként mindegyiket körülvesz és magához ölel”. Ti ezt a gyönyörű hasonlatot jobban megértitek, mint mások, amikor a gyengéd szeretet nemcsak fogalom, hanem közvetlen, erős élmény a lelketekben.

Ti könnyen megértitek, miért van az, hogy a nagy szentek az emberi lélek találkozását az Istennel a földön elérhető legtökéletesebb szeretetben, a házasság hasonlatával világítják meg.

Az Isten és a lélek között megvalósul a legtökéletesebb bizalom, miként az igazán jó házasságban az egymást őszintén szerető hitvestársaknak nincs titkuk egymás előtt.

Az Isten és az emberi lélek bensőséges kapcsolatából az emberi lélekben szent derű fakad, miként az igazán őszintén szerető hitvestársak lelkét öröm tölti el, biztosak abban, hogy élettársuk szeretete feléjük árad.

Az Isten és az emberi lélek bensőséges szeretete csak úgy igaz, ha az emberi lélek is állandónak, véglegesnek szánja, felbonthatatlannak tartja ezt a szent kapcsolatot az Istennel, miként felbonthatatlan a házások köteléke.²³

Ismétlem, ti, fiatal házások, jobban megérthetitek az Isten és vele a szeretet ilyen magasrendű kapcsolatában álló emberi lélek viszonyának fenséges voltát, bensőségét, derűjét és olyan állandó jellegét, hogy abban semmi körülmények között sincs helye felmondásnak.

Bár a szenteknek ez az istenközelsége nem sok léleknek jut osztályrészül, de minél többet megvalósítotok belőle imaéletetek, a szentségek gyakori és buzgó vétele, valamint az ezzel együttjáró keresztény élet által, annál tisztább, annál őszintébb, annál bensőségesebb és szilárdabb lesz a szeretetnek az a köteléke is, amely benneteket ezekben a percekben egymáshoz kapcsolt. Ámen.

23. beszédvázlat

A házasság szentsége megszenteli a házasfeleket egymáshoz fűződő vonzalmukban, és kapcsolatukat természetfeletti szintre emeli. Ez annyit is jelent, hogy nem elégséges a házasságnak csak szerelmi oldalát látnunk magunk előtt.

Hiszen az a szerelem magában nemcsak hogy múltó szenvedély, de ha csak az érzékiség oldaláról tekintjük, akkor annak legerősebb fellángolásáról is elmondható, hogy „... az élet a testben sohasem boldogság, hanem félig megölt... valami ..”²⁴ Még hozzáteszem, hogy ezt az idézetet nem Szent Ágostontól, hanem Thomas Manntól vettem.

Mi hittel tekintünk a házasságra. Szentséget látunk benne. Minden igazi keresztény házasság annak a természetfeletti viszonynak tükré, amely összefűzi a mi Urunk Jézus

²³ Vö. *Ad. Tanqueray*: Précis de Theologie Ascétique et Mystique, édition VII., n. 1470. (Magyarul is.)

²⁴ Jákob, fordította Sárközi György, Athenaeum kiad. 290. 1.

Krisztust és az egyházat. Hallgassuk csak meg Szent Pál apostol szavait: „Férfiak! Szeressétek feleségeket, amint Krisztus is szerette az egyházat, és föláldozta magát érte ...”²⁵

A ti házasságtok is legyen Krisztus és az egyház egymáshoz fűződő szeretetének hű tükre. Krisztus az áldozatot hozta, és pedig a legnagyobbat az egyházért. Ezáltal az áldozatos és gyengéden szerető férj példaképe. Az egyház pedig hűségesen fejének vallja Krisztust, és engedelmes hitvesként követi fejét. Az összekötő kapocs köztük olyan szétszakíthatatlan, hogy a történelem évezredeinek hányattatásai közepette soha el nem hagyják egymást. Ezt az elszakíthatatlan kapcsolatot kicsiben visszatükrözi az elszakíthatatlan házasi kötelék.

Amikor a szülők a gyermekáldást elfogadják, akkor a házasság ezzel a természetes tevékenységével is visszatükröz valamit Krisztus és az egyház szent kapcsolatából, és pedig azt a természetfeletti termékenységet, amely jellemzi Krisztus és az egyház egymáshoz fűződő szeretetét. A lelkek természetfeletti élete sarjad ki ebből a szeretetből.²⁶

Ti ma ünnepeltek. De az ünnepnap elmúlik, és az élet tónusát általában a hétköznapok adják, a ti házasi életeteket is. De éppen abban áll az emelkedett, keresztény házasi élet, hogy visszatükrözzétek a hétköznapok egymásutánjának hosszú sorában Krisztus és az egyház viszonyának bensőségét és az azt jellemző hűséget, valamint szent termékenységet.

Te, férj, szeresd feleségedet, mint Krisztus szerette az egyházat, és feláldozta magát érte, és te, feleség, úgy viszonzod ezt a szeretetet, miként az egyház Krisztus szeretetét. Ámen.

24. beszédvázlat

Nektek ma sokan boldogságot kívánnak. Mi is azt tesszük. De innen az oltártól az Úr Jézus tanítása nyomán a boldogság útját is meg tudjuk mutatni. Az Úr Jézus legnagyobb beszédét, amelyet a szentírás megőrzött, a nyolc boldogsággal kezdte. Ez a házasi igazi boldogságának útja is.

Ezek közül vegyünk fontolóra néhányat.

„Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságot: majd kielégítik őket”.²⁷ Ez az igazság a lélek jósága, a lélek tisztasága, a megszentelő kegyelem állapota. Nem állítunk olyan naivságot, hogy bármelyitek is elkerülhetné az élet szenvedéseit. Azok elérnek mindenkit, a legjobb házasi feleket is. De minden szenvedés ellenére is nem érzitek-e meg az olyan otthonban a boldogság ragyogásának egy-egy sugarát, ahol a házasi felek a megszentelő kegyelem állapotát teljes szívből iparkodnak megtartani?

„Boldogok az irgalmasok: majd nekik is irgalmaznak”.²⁸ A családon belül az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlása által egymás támaszai lesztek az élet minden viszontagságában. A megosztott bánat már csak fél bánat lesz. S amikor az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásában nem szorítkoztok csupán a saját családtagjaira, hanem jószágokat kiárasztjátok másokra is, számot tarthatok az Isten irgalmasságára. Ha irgalmasok vagytok, nektek is irgalmaz majd.

Vegyünk még egyet a nyolc boldogságból: „Boldogok a tisztaszívűek: ők meglátják Istent”.²⁹ Az igazi keresztény házasi élet az érzéki vágyak féken tartásával megőrzik szívük tisztaságát. Az ilyen vallásos fiatalasszony nem fogadja el más szerelmét, csak az életpárját. Az ilyen erős akaratú férfi szerelemmel nem közelít máshoz, csak az élettársához. Ők a hitvesi szerelmet is megszentelik azzal, hogy alárendelik azt az Isten akaratának. Azzal

²⁵ Ef 5,25.

²⁶ Vö. Dr. Gál Ferenc: Katolikus hittételek, Budapest, 1960. 252. 1.

²⁷ Mt 5,6.

²⁸ Mt 5,7.

²⁹ Mt 5,8.

szolgálják az élet fakadását. Ezeknek a tisztaszívű házásoknak otthonában Isten szent törvényei uralkodnak. S ők krisztusi értelemben boldogok a földön.

S ezen az úton haladnak a teljes boldogság felé, amely számukra az örökkévalóságban valósul meg.

Halmozzon el benneteket a mindenható Isten a nyolc boldogság minden ajándékával. Ámen.

25. beszédvázlat

Ezekben a percekben megalakult egy új keresztény család. Megáldottuk őket, s ezzel az áldással valami ahhoz hasonlót tettünk, mint amikor templomot szentelünk. Miként a templomszenteléskor a szívekben felkel a remény, hogy az emberi lelkek a szent helyen a természetfeletti adományok bőségében részesülnek majd, s a templom hajójában, mint valami biztos irányban haladó, erős szerkezetű hajó fedélzetén utaznak az örök boldogság partjai felé, a házások megáldásakor is felkel a remény, hogy ezek a fiatalok nem csupán a mézeshetek tűnő örömeinek néznek elébe, hanem sokkal nagyobbaknak. Életük Istennek tetsző élet lesz, sorsuk egész életre összefonódott, és gyermekeiket derék, vallásos emberekké nevelik majd egykor.

De vajon nem vak remény-e ez, amelyről a költő lemondóan énekelte:

*Földiekkal játszó
Égi tünemény,
Istenségnek látszó
Csalfa vak remény!*³⁰

Hiszen jönnek majd a forró kísértések. A kísértő suttozja: „Tested a tied!” Azért, hogy akkor majd a szenvedély el ne sodorjon benneteket, készüljétek fel.

Egy családi jelszót mondok nektek: őszinteség. Lelketeket ki kell tárnotok.

La Rochefoucauld megállapítása a következő: „Gyakran szégyellnénk legnemesebb cselekedeteinket, ha a világ látná mindazokat az indító okokat, amelyekből azok fakadnak”.³¹ S ha valaki nem dolgozza ki magában az egyenes jellemet, vagy alaptermészetében nincs benne az átütő erejű hajlam az őszinteségre, akkor bizony kettősség húzódik végig életén a gondolatok, a szándékok és a külső kifejezések, a szavak, gesztusok, pózok között, sőt akárhányszor a jócselekedeteknek látszó tettek és a mögöttük meghúzódó alantas számítás között.

A vallásos keresztény lélek egyenességre törekszik, kerüli a hazug szavakat és tetteket. Sőt még ennél is többet tesz: kitarul. Igazi bűnbánat felindítása után feltárja belsejét lelkiatyja előtt, s fogadja a bűnök bocsánatával együtt Isten természetfeletti adományait, a kegyelmeket.

Az őszinte kitarulás jellemzi az egymást igazán megértő házások egymáshoz való viszonyát is. Nem riadnak vissza hibáik beismerésétől sem egymás előtt, hiszen a másik házásfél szeretettel hallgatja meg azokat, és csak segíteni akar.

Így fonódnak össze a lelkek. Az őszinteségnek ebben a légkörében szeretetük, miként a legigazibb barátság esetében szokott történni, olyan összhangba hozza őket, amelyben már egybeolvad minden szándékuk. Aquinói Szent Tamás Ciceró-idézettel jellemzi a barátoknak

³⁰ Csokonai Vitéz Mihály: A reményhez.

³¹ Maximes.

ezt a lelki egységét: „... a barátok ugyanazt szokták akarni, és ugyanazt vetik el”.³² Ilyenek az igazán jó házások is.

Még ha téved, ha hibázik is a házaspár, a jó hitves még akkor sem fogadja mártír arccal, és nem teszi meg, hogy napokig hidegen viselkedjék vele szemben, hanem segít.

Nélkülözhetetlen az őszinteség a gyermek nevelésében is. Emeljünk fel egy nagyobb követ a szabadban. A nap világossága és melege elől menekülnek a sötét, nyirkos földet igénylő férgek. Hasonlóképpen az olyan otthonban, ahol az őszinteség, a nyíltság uralkodik; ahol ismeretlen a hazug szó, ott a bűnnek nincs jó táptalaja. Onnan menekül, a nyíltság verőfényét kerüli, és az alakoskodás kiismerhetetlen sötétjében rejtőzik el. A gyermekek pedig az őszinteség egészséges légkörében könnyen szívják magukba a legmagasabb erkölcsi törvényeket Jézus Krisztus evangéliumából.

A nyílt őszinteség a gyóntatószékben és a nyílt őszinteség az otthonban megőriz benneteket az Istennek és egymásnak. Ha így tesztek, akkor nem vak remény szülte csalfa tünemény családok boldog jövője.

Otthonotokat megszenteli a keresztény erények gyakorlása. A középkori eredetű fenséges dómokra mondják, hogy azok kőben kifejezett „Credo”-k. A katolikus hit megvallásának páratlan módja volt ezek építése. Azt mondtam, hogy ahhoz hasonló történt most itt, mint akkor, amikor templomot szentelünk. De ti nem kőbe véstétek hiteteket és szereteteket, hanem abba az őszinte szellemben alakuló családi életbe, amely szintén az Istent dicséri, akárcsak valamely ősi dóm sok évszázados fennállásával és művészi pompájával. Ámen.

26. beszédvázlat

Van egy család, amelyet példának kell magatok elé állítanotok. Ez a szent család. Ennek a családnak a tagjai a legfelségesebb példát nyújtották minden házaspár számára.

Ifjú feleség, tanulj a Szent Szűztől. Igaz, egyedülálló kiváltságaiban részes nem lehetsz. Minden leány előtt élete alakítására két szent út nyílik. Vagy megőrzi szüzi voltát Istennek tetsző áldozat gyanánt, és ilyen módon bizonyos értelemben Jézus arája lesz. A másik szent út Isten törvényeinek betartásával, érintetlen tisztaságának megőrzésével egészen az oltár lépcsőjéig, az anyai hivatás követése. Csak egyetlen leány volt, aki mindkét út áldásaiban részesült: a názáreti Szűz. Ilyen több nincs. Te, ifjú feleség, az anyai hivatást választottad. Már most mondd igent e szent hivatás követelményének a gyermekeik elfogadását illetően, miként a Szent Szűz Szent Fiát elfogadta. Égi hírnök szavára válaszolta: „...legyen nekem a te igéd szerint”.³³

Te pedig, ifjú férj, tekints Szent Józsefre. Az Úr erre a férfirá rábízhatta a legnagyobb kincset, a názáreti Szent Szület. Most terád is kincset bízunk ifjú feleséged személyében. Az Isten ajándéka ő, és a szülőknek is drága kincse. Ezentúl te véd, légy támasza, szeresd. Őrizd meg őt durva emberek sértéseitől, de óvjad attól is, nehogy saját fegyelmetlenséged miatt testben vagy lélekben szenvednie kelljen.

De mindkettőtök legfőbb példaképe a szent család tagjai közül az Úr Jézus Krisztus. Ő amellet, hogy példakép, a leghatalmasabb segítség is, kegyelmének isteni erejével segít. Ő mondotta a legmeghittebb környezetben, az utolsó vacsorán: „Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek”.³⁴ Nem azt mondta, hogy nálam nélkül keveset tehettek, hanem azt, hogy nálam nélkül semmit sem tehettek. Viszont vele bő termésre van biztos kilátás. Ti is övele, a házasság szentségének, aztán ismét és ismét

³² Summa Theologica, II-II. qu. 29. a. 3. („Amicorum est idem velle, et nolle.”)

³³ Lk 1,38.

³⁴ Jn 15,5.

a bűnbánat és az Oltáriszentségnek erejében majd meghozzátok a bő termést. Keresztény házasságtok gyümölcseit bemutatjátok majd az Istennek. Melyek ezek a gyümölcsök, amelyek létrejöttét várjuk a ti közreműködésetekkel az Isten kegyelmének segítségével? Ezek a gyermekek, valamint azoknak az erényeknek bő termése, amelyekre a szent család magasztos példát mutatott. Ámen.

27. beszédvázlat

Mindnyájan láttatok már szappanbuborékokkal játszó gyermekeket, amint gyönyörködnek azok ragyogó színeiben, és amikor az üres gömb hozzáér valamihez, csak egy kis szappanhab marad a helyén, megtette feladatát, csupán gyermekek játéka volt. Gyermekek játszhatnak szappanbuborékokkal, de ha egy felnőtt a szerelmet csupán a testi-lelki gyönyör játéknak tartja, és amit az Isten az életfakadás forrásának szánt, kiragadja a családi szentélyből, az a társadalom alapját képező család intézménye ellen vét. Élete pedig, amelyet nagy mohósággal gyönyörökkel akar betölteni, végül a szivárványos színekben pompázó szappanbuborékok sorsára jut.

A keresztény lélek ismeri a földi értékek mulandóságát. A virágzó testi szépség tünékeny voltának is tudatában van. Dante az elköltözött lélekkel mondatja el a nagy figyelmeztetést:

*Mert olyan testnek voltam viselője,
hogy soha szebbet Természet s Művészet
nem alkotott – és ím, por lett belőle!*³⁵

Ezt átérzi a keresztény lélek, de hallja az apostol figyelmeztetését is: „...testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma...”³⁶ –, és a szerelemben is valami magasztosat lát. Ismeri annak Isten rendelte szerepét, és tudja kötelességét. Fegyelemmel őrködni kell azon, hogy az emberi élet forrása sértetlen tisztaságát megőrizze. Tudatában van annak, hogy milyen nagy esemény új emberi élet sarjadása, és az új emberi lelket teremtő Isten milyen titokzatosan nagy szerepet szánt a szülőknek az új élet indításában, olyan nagyot, hogy annak egyetlen emberhez méltó helye csak egy szentélyben, a felbonthatatlan, Isten rendelte házasság intézményében lehet.

Nem testi születésről, hanem a megigazulásban a lélek újjászületéséről olvassuk a Szentírásban: „Mindenkinek azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne. Aki nem vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfi akaratából, hanem Istentől született”.³⁷ Bár, ismételjük, ez más születés, mint az ember testi születése, de azok a házaspárok valósítják meg legméltóbban az Isten terveit, szolgálják leghűségesebben a maguk részéről az élet fakadását, akik lélekben újjászülettek, élnek az isteni kegyelem életét, s testük valóban a Szentlélek temploma.

Az Isten, aki emberi értelemmel felfoghatatlan boldogsággal boldog önmagában, nem tartotta fenn a boldogságot magának, hanem árasztja a boldogságot teremtményeire. Egy-egy fénylő sugarat lövell a fiatal házaspárok dobogó szívébe is. Ilyenkor úgy látszik, hogy az elvesztett paradicsom örömei visszatérnek a földre, az új családok otthonába. Olyan ez, mint az örök boldogság záloga. A végtelenül boldog lény, az Isten megadta nektek is túlradó módon a természetes boldogságot, s ezzel is jelzi, hogy még ennél sokkal többet készítenek számotokra. Csak az ő útjait járjátok, hogy azt is elérjétek. Ámen.

³⁵ A purgatórium, XXXI. ének, 49-51.

³⁶ 1Kor 6,19.

³⁷ Jn 1,12-13.

28. beszédvázlat

(Olyan alkalomra, amikor mindkét jegyes részéről jelen vannak a szorgalmas, munkában és gondos nevelésben kiváló szülők.)

Ezekben a szent és boldog percekben, amikor itt álltok az oltár előtt, megköszönjük az Istennek mindazt, amit nektek adott. De Isten után hálás szívvel meg kell köszönnötök jó szüleiteknek is mindent, amit nyújtottak nektek. Munkájukkal lehetővé tették, hogy elérjétek családalapításotok nagy ünnepét. Ők most szerényen háttérbe vonulnak, de szívetekben mindig ott kell élnie irántuk a gyermeki ragaszkodásnak, ameddig csak életben vannak. El kell halmoznotok őket az igazi, a tettekben megnyilvánuló hála minden jelével. Sőt meg kell őriznetek szereteteket még akkor is, amikor szüleitek már az örökkévalóságba költöztek.

Tanuljátok meg tőlük a becsületes helytállást állapotbeli kötelességeitek teljesítésében.

Minden igazán keresztény lelkületű ember örömmel hallja a saját példájára hivatkozó Szent Pál apostol öntudatos kijelentését: „Senki kenyerét ingyen nem ettük, hanem ... megdolgoztunk érte, hogy senkinek közületek ne legyünk terhére.”³⁸ Eddig is tudtátok ezt, és azt is, hogy az Isten munkára szólít bennünket, mert teremtett követ és földet, de nekünk kell felépítenünk a házat, teremtett növényt, de nekünk kell vásznat szőnünk, teremtett gabonát, de nekünk kell dolgoznunk, hogy kenyér váljék belőle.

Hiszem, hogy eddig is helytálltatok állapotbeli kötelességeitek teljesítésében ott, ahová hivatástok állított. De most már kötelességteljesítésetek új fényben ragyog. Saját családi otthonotok javát is előmozdítjátok vele. Nagyobb felelősségtudat fogja el lelketeket. Mint hitvesek távoztok erről a szent helyről, és ha a családi otthonokért munkálkodtok, akkor azokért dolgoztok, akiket ti minden embernél jobban szerettek: a hitvestársért, és majd, Istentől reméljük, később gyermekeitekért. Az előttetek olyan nagyon kedves személyek szeretete is ösztönözzön szorgalomra.

Az állapotbeli kötelességeitek hűséges teljesítésével neveljétek majd ugyanerre a becsületes helytállásra gyermekeiteket is, ha annak az ideje elérkezik. Ne felejtsetek el az ősi igazságot, hogy a nevelés nagy részben önnevelés, a nevelő önnevelése arra, hogy jó példát adjon. Az olyan gyermekek, akik egész fiatalkorukban dolgozkezdő édesanyját és édesapát láttak maguk előtt, kevésbé válnak csak szórakozást kereső és minden komoly erőfeszítéstől visszariadó felnőttekké, mert a jó példa hatalmas vonzóerővel hat.

Becsületes helytállástokkal így szolgáljátok a ti kis családokat és hazánk nagy családjának javát.

Ha egy kedves hozzátartozó sírja szorosabbá fűzi a gyászoló kapcsolatát a hazai földdel, és elmondhatja a sír előtt: „Ez a hant, mely ideköt” –, mennyivel inkább köti össze a hitveseket a hazával egy kedves otthon! Nem egy hant a koporsó felett, hanem hitvesnek szerető szíve, és majd – reméljük –, gyermekeitek ölelő kis karja fűzi szorosabbra lelketek ragaszkodását hazánkhoz.

Tekintsetek fel legfőbb példaképünkre. Az Úr Jézus szent keze sokszor emelkedett imára, és sokszor nyúlt a munkaszerszám után. Az Ő példájára ti is imádkozó és dolgozó kézzel törekedjétek az örök haza felé, és szolgáljátok a ti földi otthonotok és földi hazánk javát. Ámen.

³⁸ 2Tessz 3,8.

29. beszédvázlat

Amikor megkötitek egymással Isten színe előtt a szent frigyét, akkor imával fordulunk a Mindenhatóhoz. Azt kérjük, hogy töltsse el lelketeket a szeretet erényével, mert ez a legszükségesebb ahhoz, hogy emberek ugyanaz alatt a fedél alatt egyetértésben élhessenek.

A szeretettel többet adunk másoknak, mint ami jog szerint jár, többet, mint amit az igazságosság mérlegén önzés és részrehajlás nélkül pontosan ki kell mérnünk.

De a szeretet nem korlátozódhat csupán a családi fészekre. Az emberiség nagy családjának tagjai vagyunk. Szent hitünk azt tanítja, hogy egy emberpártól származik az egész emberiség. Közös vér csörgedezik valamennyiünk ereiben, azt tanítja, hogy minden ember ilyen értelemben is testvér. Ezért nem is igazi szeretet azoké a házásoké, akik önző módon örülnek boldog, fiatal életüknek. Amint a fősvény elzárja pénzét és a szívét mindenki előtt, ők is bezárkóznak. Csak egymás érdekeit szolgálják. Sok-sok gyengéd figyelmességgel halmozzák el egymást, de ha az otthonukból kilépnek, mások már csak rideg közönyt, vagy éppen szívtelenséget tapasztalnak részükről. Pedig egymáshoz fűződő vonzalmukat csak felemelné, megnemesítené, ha a többi embertársukkal éreztetnék szívük őszinte együttérzését, igazi segítő szándékukat.

Szeretnetek kell elsősorban az Istent, azután családokat, de szeretnetek kell az emberiség nagy családjának minden tagját is. Nem zárhattok ki senkit. Az igazi szeretet kivételt nem ismer. Ha egy nagy város több száz kilométeres távvezetéken kapja az áramot, és a nagy távolságnak egy-két centiméteres szakaszán megszakad a vezeték, akkor az egész háztengerre sötétség borul, és megállnak az összes villanymotorok, amelyeket ez a vezeték hajtott áramával.

Így van ez a szeretet áramával is. Ha száz és száz embert szeretnénk, és egyet gyűlölnénk, akkor a szeretet árama megszakadna, sem igazi istenszeretet, sem igazi emberszeretet nem lenne már bennünk. Nem lenne igazi szeretet a családtagok iránt sem. De ha megvan az Isten és minden embertárs iránt, akkor igazi szeretetben részesülnek a család tagjai is. Ez lesz az igazi emberi magatartás részeteiről.

A szeretet azonban földi életetekben soha sincs készen. De nem azért van ez így, mert a szeretet nem lenne kifejezhetetlenül nagy érték, hanem azért, mert ez is a szeretet felséges tulajdonsága. Nincs készen, mert semmi sem szűkíti keretek közé. Az Isten kegyelmével egész földi életünkben minden korlátozás nélkül növelhető.

A ti szeretetetek is legyen holnap még nagyobb, mint ma, az esküvő napján, és legyen negyed század múlva még mélyebb, mint ebben az esztendőben, hogy a földi életetek befejezésével készen legyen az örökkévalóság számára.

Az olyan hitveseknek, akikben ez a szeretet lakik, azoknak lakhelye nem csupán fedelet nyújt, ahol nyugvóhelyet és kényelmet találnak, hanem édes otthont. Ennek az otthonnak szíve az édesanya. Ide a férj visszavágyik, bárhová kerüljön is. Ezt a gyermekek jobban szeretik, mint akár a játszóteret, akár a mozit. Ennek a benyomásai mindig megmaradnak a lelkükben, és még késő öregkorukban is annak a helynek az emléke kíséri őket, ahol először hallották ezeket a szavakat: „Édes gyermekem!”

Legyen nagy szeretetetek, hogy legyen igazi otthonotok, és ezt a szeretetet áraszátok ki minden embertársatokra. Ámen.

30. beszédvázlat

Regények és filmek szerzői szívesen fejezik be műveikben az izgalmas küzdelmekben bővelkedő eseménysorozatot boldog házassággal. Két főszereplő szereti egymást, házasságuk elől minden akadály elhárul, azután megtartják az esküvőt. Ez a megoldás legtöbbször található az olvasó, illetve a néző kívánságával is. A történet ezzel befejeződik. Így van ez a

mozivásznon és a könyvek lapjain, de nincs így az életben. A házasság megkötése nem annyira befejezés, hanem sokkal inkább kezdet.

De amit ti elkezdtek, az nem járatlan út. A keresztény házasság egyidős a római katolikus egyházzal, megközelíti a két évezredet, és ezt a hosszú próbát fényesen kiállta. A legnemesebb szempontokból, az igazi bensőséges házas kapcsolat, valamint a gyermekek erkölcsi nevelése szempontjából minden más házassági formát megelőz a felbonthatatlan keresztény házasság. Csak ilyen házasság felel meg a kinyilatkoztató Isten akaratának, s ennek a házasságnak az igazolását adja a távoli múltba visszanyúló és a jelen tapasztalat.

Ebben a családban, amely megfelel a keresztény házasság eszményének, a családfő a férj. „Minden férfi feje Krisztus, az asszony feje a férfi...” –, így olvassuk Szent Pál apostol levelében.³⁹

Ámde ez a főség nem a főnök fősége a beosztottal szemben, hanem a kölcsönös szeretet függősége. Ha a családfő ezt a szerepet méltó módon tölti be, akkor a függőség édes teher az élettársa számára. Szívesen igazodik férjének bölcs, józan irányítása szerint.

A szeretet az Úr Jézus országának „Magna Charta”-ja.⁴⁰ S ti a családokban, az Úr Jézus országának kicsi sejtjében ezt a szeretetet valósítjátok meg. Ne maradjon ez szépen hangzó szó, hanem nyilvánuljon meg sok-sok jóságos, áldozatos tettben. Te, fiatal férj, viselkedjél mindig keresztény lovagiassággal hitveseddel szemben. Köszönd meg szívességét, szólj elismeréssel minden munkájáról, amelyet otthonod javára odaadással végez. S ha a kötelesség őt is, mint a legtöbb asszonyt, elszólítja minden hétköznapi otthonából, hogy másutt is dolgozzék, akkor ne hagyd őt magára a házi munkában, hanem te is vedd ki a részedet belőle. Így azután a lelki finomság sokszoros megnyilvánulása még jobban összefűz benneteket, még bensőségebbé teszi majd a fiatal feleség hűséges ragaszkodását urához. Az idő azokat a lelki értékeket, amelyek az ilyen házasesetből fakadnak, csak gyarapítja, és ha az arc ifjú üdeségét lassanként magukkal ragadják is a tovatűnő évek, elmondhatjuk az ilyen keresztény házasságról azt, amit Edmondo de Amicis, a költő anyjáról írt: „Az idő nem törli le mindig a szépséget...”⁴¹ Nem törli le az ilyen házaseseteket sem, sőt azokat az értékeket, amelyek a lelket széppé teszik, és amelyek annyira közel hozzák egymáshoz a hitveseket, csak növeli.

A keresztény házasság intézménye közel két évezredes, de nem öregedett el. A ti házasságokban is ifjú pompában bontakozik ki. Istenszeretetek megnevesíti szereteteket hitvestársatok iránt. Dante az emberi szellem egyik leggyönyörűbb alkotását, nagy művét, az Isteni színjátékot fejezte be azzal az ünnepélyes hitvallással, hogy a szeretet mozgatja a napot és minden csillagot.⁴² Ez az isteni szeretet vezessen benneteket a ti Jézus Krisztus tanításához igazodó családi életetekben keresztül egészen az isteni szeretetben való legteljesebb részesedés elnyeréséhez. Ámen.

* * *

Egyéni kidolgozásra ajánljuk még az esküszöveg parafrázisának elkészítését a megfelelő buzdításokkal. Egy másik beszéd tartalmazhatná a házasság szertartásainak elmagyarázását megfelelő utalásokkal a házasesetre.

³⁹ 1Kor 11,3.

⁴⁰ E. Pacelli (később XII. Pius) pápai legátusnak a budapesti Eucharisztikus Világkongresszuson elhangzott záróbeszédéből.

⁴¹ A mia madre.

⁴² A paradicsom, XXXIII. ének, 144-45.

Függelék

I. Beszédvázlat olyan házastársak ezüstmenyegzőjére, akiknek hűsége példaképpül állhat a fiatalok előtt

Az óraütés mindig figyelmeztetés is: az idő múlik. Figyelmeztetés az nemcsak akkor, amikor negyedórákat üt, vagy üti a delet és az éjfélt, hanem még sokkal inkább akkor, amikor negyedszázad elmúlását jelzi.

Legyen ez az óraütés felhívás a hálaadásra. Mély hálával kell megköszönötök Istennek, hogy együtt megérhettétek ezt a családi ünnepet; meg kell köszönötök a gyermekáldást; meg kell köszönötök a házaselet adományait, minden segítséget a házastárs részéről életutatok, vagy talán keresztutatok könnyebbé tételében, hiszen minden érték végső fokon az Istentől származik.

Ez az óraütés alkalmat ad nekem, az ezüstmenyegzős párt megáldó lelkipásztornak arra, hogy szeretteitek és ismerőseitek előtt elismeréssel, dicsérettel forduljak hozzátok. Megérdemlitek. Mindenki ismer hűtlen házasekat, akik egymást elhagyták, szenvedélyükre hallgattak, a házastársban tragikus fájdalmat idéztek elő, és gyermekeikben a családi vihar romboló hatásával tettek kárt. Ti példát mutattatok másoknak, a hűség példáját.

Felmerült már az a gondolat, hogy a válni készülő házastársak tárgyalására mint tanúkat odaültessék a gyermekeiket, hogy a szégyen pírja süsse a könnyelmű házasek arcát, és visszariadjanak a végzetes lépéstől. Talán ennél is hatásosabb lenne, ha a tárgyalóterem közönségeként odahívnák az ezüstmenyegzős párok seregét. Talán ennek a magas erkölcsi színvonalon álló közönségnek a jelenléte hatna a könnyelmű, de még minden jó iránt érzéketlenné nem vált házastársakra.

Lehet, hogy ez a gondolat soha nem valósul meg, nem lépítek át soha ilyen hivatalos helyiségnek a küszöbét, mégis fényes tanúságot tesztek a szent hitünk megkövetelte házasegi hűség mellett, valahányszor együtt jelentek meg az emberek előtt, és ők látják, hogy a negyedszázad nem hűtötte le benneteket a gyengéd szeretetet egymás iránt, hanem inkább még elmélyítette azt. Ilyenkor a jó példa vonzó ajándékát nyújtjátok mindenki számára, aki megismer benneteket. Gyermekeiteknek pedig harmonikus egyetértéssel az otthon nyugalma és sok-sok felbecsülhetetlen értékét teremtettétek meg. Milyen jelentősége van annak gyermekeitek egész élete számára, hogy ők a ti odaadó gondoskodástok által a jó katolikus nevelés és a meleg otthon minden áldásában részesültek?

Az óra ütött. Figyelmeztetett az idő múlására és ezzel arra, hogy szép életeteket még sok nemes cselekedettel gazdagítsátok, és lelketeket a szentségekben bőven áramló isteni kegyelem előtt kitárjátok.

Az Isten áldjon meg benneteket házaseletetek második negyedszázadára is. Ámen.

II. Beszédvázlat példát mutató házastársak aranymenyegzőjére

Megható szertartás az aranymenyegzős áldás. Ilyenkor felelevenednek az emlékek, főként annak az eskünek az emléke, amelyet a hitvestársak félvszázad előtt ifjú szívvel letettek. Ötven esztendeje ti is megesküdtetek: „... holtomiglan, holtáiglan, semminemű viszontagságában én őt el nem hagyom ...” Akkor fiatalos erőben álltatok az oltár előtt, ma már a hosszú élet terhének viselése következtében törődöttebben, akkor a szerelem tüze hevített benneteket, most csendes, hűséges szeretet árad szívetekből a hitvestárs felé, akkor az

ígéretes jövő reménységével álltatok az oltár előtt, ma inkább a múlt emlékeivel. Ámde életeteknek ezt a két állomását összeköti egy nagyon erős kapocs: annak az eskünek hűséges megtartása. Ebben ragyogó példát mutattatok. Fiatalok, keresztény élettel kövessétek őket.

Egy lelkipásztor aranymenyegzős házaspárt áldott meg. Emlékezetükbe idézte esküjüket: „... holtomiglan, holtáiglan én őt el nem hagyom...” –, és elismeréssel adózott félévszázados, hűséges szeretetüknek. Azután tovább is szépen teltek napjaik, míg csak az öreg néni az örök hazába nem költözött. A temetőben a férje ott állt a koporsó mellett. Ugyanaz a lelkipásztor végezte a temetést, aki megáldotta őket aranymenyegzőjük alkalmával, és a sírnál elismételte az eskü szavait: „... holtomiglan, holtáiglan, semminemű viszontagságában én őt el nem hagyom...” –, majd hozzátette: „Ti ezt az esküt az utolsó betűig megtartottátok.” Nem ünneprontás részünkről most az élet befejezésének említése, hanem ennek a félévszázados hűségnek felmagasztalása.

Most lelkünk ismét visszaszáll annak a boldog napnak az emlékéhez, amikor örök hűséget esküdtetek egymásnak. Bár nem tudjuk visszaadni nektek izmaitok rugalmasságát és erejét, és nem tudjuk visszavarázsolni arcotokra a fiatalság üdeségét, és régen elröppent már házasságtok első heteinek önfeledt boldogsága, mégis azt mondom nektek, hogy a mi szent hitünk megbirkózik az öregedésnek sokak számára nagyon súlyos problémájával. Abban a lélekben, amelyben megvan az erős hit és az istenszeretet, fellángol a remény tüze is. Igaz, hogy ő is viseli az idős kor terhét, mégis ezt a földi életet az Isten örök látása felé vezető útnak tekinti, és reméli az Isten hatalmas segítségét végső céljának eléréséhez. Reménye az Isten felé száll, aki egyedül tudja csillapítani az emberi lélek szomjúságát a tökéletes boldogság után. Ezzel a reménnyel az idős hitvestársak lelkébe visszaköltözik valami az ifjú házasok napsugaras boldogságából.

Kérjük az Uristent, hogy adjon nektek még hosszú életet és azt a keresztény derűt, amellyel még az öregkor keresztjének terhe alatt is felragyogtatjátok példátokkal a felbonthatatlan, krisztusi házasságeszmény szépségét, és kapjátok meg ennek a hűségben eltöltött életnek földi és örök jutalmát. Ámen.